

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

SAMSUN VEZİRKÖPRÜ BELEDİYESİ

2024 YILI

SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2025

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	9
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	9
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI	10
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	10
6. DENETİM GÖRÜŞÜ	13
7. DENETİM BULGULARI	13

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu	3
Tablo 2: 2024 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu	3
Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	4
Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu	5
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri	5
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri	6
Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirket	7

KISALTMALAR

AŞ	Anonim Şirket
EKAP	Elektronik Kamu Alımları Platformu
HMB	Hazine ve Maliye Bakanlığı
ISO	Uluslararası Standartlar Teşkilatı
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
SASKİ	Samsun Su ve Kanalizasyon İdaresi
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu
TL	Türk Lirası

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Bazı Belediye Gelirlerinin Tahakkuk ve Tahsilat Kayıtlarında Gelirlerden Alacaklar Hesabının Kullanılmaması
2. Kişilerden Alacaklar Hesabının Kullanılmaması
3. Mevduat Faiz Gelirlerinin Net Tutar Üzerinden Muhasebeleştirilmesi
4. Maddi Duran Varlıkların Amortisman İşlemlerinin Tam ve Doğru Yapılmaması
5. Taşınmazların Envanterinin Çıkarılmaması ve Değerleme İşlemlerinin Yapılmaması
6. Tahsis Edilen Taşınmazların İlgili Varlık Hesaplarında İzlenmemesi
7. Tahsisli Kullanılan Taşınmazların Muhasebe Kayıtlarının Yapılmaması
8. Ekonomik Değer Taşıyan Bazı Bilgisayar Yazılımları ve Lisansların Haklar Hesabında Muhasebeleştirilmemesi
9. Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabına Kaydedilmesinde Dönemsellik İlkesine Uyulmaması

B. Diğer Bulgular

1. İş Yeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmadan Faaliyette Bulunan İş Yerlerinin Bulunması
2. Sabit ve Mobil Haberleşme Altyapısı ve Şebekelerinden Alınması Gereken Geçiş Hakkı Bedelinin Takip ve Tahsilatının Yapılmaması
3. Kredi Kartları ile Yapılan Tahsilatların Mevzuatta Öngörülen Azami Sürede Banka Hesabına Aktarılmaması
4. Belediye Sınırları İçinde Yer Alan Bazı İşyerlerine İlişkin Çevre Temizlik Vergisinin Tahakkuk Ettirilmemesi
5. Ulusal Bayram Gününde Faaliyet Gösteren İşyerlerinden Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsat Harcı Alınmaması
6. Pazar Yerinde Aynı Kişiye İki'den Fazla Yer Verilmesi

7. Taşınmaz Cins Tashihlerinin Yapılmaması
8. Belediye Taşınmazlarının Kiralanması İhalelerinde Muhammen Bedel Tespitlerine İlişkin Hatalı Uygulamaların Olması
9. Belediye Tarafından Kiraya Verilen Bazı Taşınmazların Yapı Ruhsatının Bulunmaması
10. Taşınmaz Kira Sözleşmelerinin Noter Tescilli Yapılmaması
11. Kiraya Verilen Taşınmazların Kira Sürelerinin İhale Yapılmaksızın Uzatılması
12. Bütçe Emanetlerinin Ödenmesinde Mevzuatta Belirtilen Sıraya Uyulmaması
13. Bir Yılda Uzun Süreli Alınan Depozito ve Teminatlar İçin İlgili Hesabın Kullanılmaması
14. Hurda Niteliğindeki Varlıklara Yönetmelik Hükümlerinin Uygulanmaması ve Muhasebe Hesaplarının Gerçeği Yansıtmaması
15. Kalkınma Ajansı Paylarının Kamu İdareleri Payları Hesabında İzlenmemesi
16. Doğrudan Teminle Yapılan Alımlarda Hatalı Uygulamalar Bulunması
17. Yapım İşlerine İlişkin Sigortalarda Risk Kalemlerine Ait Muafiyet Oranlarının Yüksek Belirlenmesi
18. İdare Tarafından Yabancı Menşeli Araç Kiralanması
19. Kurumun Bilişim Sistemi ve Yönetim Politikasının Standartlara Uygun Olmaması
20. İç Kontrol Sisteminin Oluşturulmaması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzelkişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Vezirköprü Belediyesi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde genel yönetim kapsamında yer almakta olup, faaliyetlerini 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir. Belediye, büyükşehir belediyesi sınırları içinde kalan bir ilçe belediyesidir ve belediyenin sınırları, bulunduğu ilçenin mülki sınırlarıdır.

Kamu İdaresinin temel mevzuatı 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile 5393 sayılı Belediye Kanunu olup bu Kanunlarda kurumun görev, yetki, sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi gibi temel hususlar düzenlenmektedir. Bununla birlikte görev, yetki, imtiyaz ve sorumlulukları diğer ilgili kanun ve yönetmeliklerde de düzenlenmiştir.

5216 sayılı Kanun'un 7'nci maddesinde, büyükşehir belediyelerinin ve büyükşehir ilçe belediyelerinin görev ve yetkileri ayrıntılı bir şekilde sayılmıştır. Söz konusu görev ve yetkiler genel olarak 5393 sayılı Kanun'da belirtilen görev ve yetkilerin paylaşımından ibarettir. Büyükşehir kapsamındaki belediyeler arasında hizmetlerin yerine getirilmesi bakımından uyum ve koordinasyonun büyükşehir belediyesi tarafından sağlanması da hüküm altına alınmıştır. Büyükşehir belediyelerinin, kendi sınırları içerisinde yer alan ilçe belediyelerinin imar uygulamalarını denetleme yetkisi bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, büyükşehir ve büyükşehir ilçe belediyeleri hakkında 5393 sayılı Kanun'da yer verilen yetki, imtiyaz ve muafiyetlerin geçerli olduğu da mezkûr Kanun'da belirtilmiştir.

5393 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinde, belediyelerin mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla; kentsel altyapı, çevre sağlığı, temizlik, katı atık, zabıta, park ve yeşil alanlar, konut, kültür ve sanat, öğrenci yurtları, sosyal hizmetler, nikâh ve benzeri hizmetleri yapacağı veya yaptıracağı, bunun yanı sıra devlet okullarının ve mabetlerin tüm ihtiyaçlarını

karşılayabileceği, sağlıkla ilgili tesisler açabileceği, sporu teşvik edebileceği ve gıda bankacılığı yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Kanun'un 15'inci maddesinde; belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak, yönetmelik çıkarmak, belediye gelirlerini tahsil etmek, ticari hayata katkı sağlamak gibi yetki ve imtiyazlar sayılmıştır.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır. Bu idari vesayet yetkisi denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

5393 sayılı Kanun'a göre ilçe belediyesinin organları; belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanıdır. Belediye Meclisi, Belediye Başkanı ve 25 üyeden oluşmaktadır.

Belediye teşkilâtı norm kadro esaslarına uygun olarak yazı işleri, mali hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinden oluşmaktadır. Beldenin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak gerektiğinde sağlık, itfaiye, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler kurulabilmektedir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin yetkisi dâhilindedir.

Belediyelerdeki tüm kadrolara yapılacak olan atamalar kanun ve yönetmeliklerde belirtilen kriterlere uygun olarak belediye başkanı tarafından yapılmakta, birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulmaktadır. 5393 sayılı Kanun'a istinaden belediye başkanı, zorunlu gördüğü takdirde, beldenin nüfus sayısına göre en çok iki belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirebilmektedir.

Vezirköprü Belediyesinin teşkilat yapısında, doğrudan Başkana bağlı 1 birim belirlenmiştir. Bu birim Özel Kalem Müdürlüğü'dür. Başkana bağlı memurlar arasından atanan

2 başkan yardımcısı, meclis üyeleri arasından atanan 1 başkan yardımcısı görev yapmaktadır. Belediyenin 16 hizmet birimi, alan ve amaçlarına göre ilgili başkan yardımcılığına bağlıdır.

Belediye hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçiler çalıştırılmaktadır. Çalıştırılan belediye personeline ilişkin bilgiler tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1: Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	271	48
Sözleşmeli Personel	-	3
Kadrolu İşçi	133	5
Geçici İşçi	-	-
Toplam	404	56
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel	336	-

Belediyenin doğrudan ve/veya dolaylı hissedarı olduğu toplam 1 şirket bulunmaktadır.

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır. Bütçe işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bütçe; belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak, analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır. Bu kapsamda Vezirköprü Belediyesi, faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler ile yürütmektedir.

Vezirköprü Belediyesinin 2024 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2024 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

E-Ko d1	Giderin Türü	Geçen Yılandan Devreden Ödenek (TL)	Bütçe İle Verilen Ödenek (TL)	Eklenen / Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Ertesi Yıla Devreden Ödenek (TL)
01	Personel Giderleri	0,00	25.286.000,00	16.415.000,00	41.701.000,00	41.538.379,07	162.620,93	0,00

02	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	0,00	1.109.000,00	4.100.000,00	5.209.000,00	5.185.554,29	23.445,71	0,00
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	0,00	213.604.000,00	32.894.200,00	246.498.200,00	245.276.552,18	1.221.647,82	0,00
04	Faiz Giderleri	0,00	2.342.000,00	1.019.800,00	1.322.200,00	943.820,27	378.379,73	0,00
05	Cari Transferler	0,00	2.700.000,00	4.278.600,00	6.978.600,00	6.931.627,88	46.972,12	0,00
06	Sermaye Giderleri	0,00	142.389.000,00	28.223.000,00	114.166.000,00	113.853.224,42	312.775,58	0,00
07	Sermaye Transferleri	0,00	5.000,00	0,00	5.000,00	0,00	5.000,00	0,00
08	Borç Verme	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
09	Yedek Ödenek	0,00	28.500.000,00	28.445.000,00	55.000,00	0,00	55.000,00	0,00
Toplam		0,00	415.935.000,00	115.375.600,00	415.935.000,00	413.729.158,11	2.205.841,89	0,00

Vezirköprü Belediyesinin 2024 mali yılı bütçesi ile 415.935.000,00 TL ödenek öngörülmüş olup önceki yıldan devreden ve yıl içinde eklenen ödenek olmamakla birlikte 2024 yılı ödenek toplamı 415.935.000,00 TL olmuştur. Yıl içinde 413.729.158,11 TL bütçe gideri yapılmış, 2.205.841,89 TL ödenek iptal edilmiştir.

Vezirköprü Belediyesinin 2024 yılı Bütçesi “(A) Ödenek Cetvelinde” 415.935.000,00 TL ödenek, “(B) Gelirlerin Ekonomik Sınıflandırılması” cetvelinde ise 315.935.000,00 TL gelir tahmini öngörülmüş olup gider bütçesindeki ödenek toplamı ile gelir bütçesinde tahmin edilen gelir toplamı arasındaki fark, Finansmanın Ekonomik Sınıflandırılması Cetvelindeki borçlanma, borç ödemeleri ve likidite amaçlı banka hesabında tutulan nakit karşılığı ile gösterilen 100.000.000,00 TL ile giderilmiş olup bütçe denkliliği sağlanmıştır.

Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri	19.750.000,00	19.945.648,84	2.289,50	19.943.359,34	101
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	12.055.000,00	12.000.923,99	400,00	12.000.523,99	100
04- Alınan Bağış ve Yardımlar	21.580.000,00	21.976.120,18	0,00	21.976.120,18	102
05- Diğer Gelirler	262.283.000,00	324.477.466,20	460.523,20	324.016.943,00	124
06- Sermaye Gelirleri	488.000,00	2.467.119,00	0,00	2.467.119,00	506

08-Alacaklardan Tahsilat	0,00	0,00	0,00	0,00	0
09- Red ve İadeler	221.000,00	0,00	0,00	0,00	0
Toplam	315.935.000,00	380.867.278,21	463.212,70	380.404.065,51	120

Buna göre, 2024 yılında net bütçe geliri %120 seviyesinde gerçekleşmiştir. Özellikle, vergi gelirleri (%101), teşebbüs ve mülkiyet gelirleri (%100) ve sermaye gelirleri (%506) beklentilerin oldukça üzerinde gerçekleşmiştir.

Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe (Başlangıç) Ödeneği (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Personel Giderleri	25.286.000,00	41.538.379,07	164
02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	1.109.000,00	5.185.554,29	468
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	213.604.000,00	245.276.552,18	115
04- Faiz Gideri	2.342.000,00	943.820,27	40
05- Cari Transferler	2.700.000,00	6.931.627,88	257
06- Sermaye Giderleri	142.389.000,00	113.853.224,42	80
07- Sermaye Transferleri	5.000,00	0,00	0
08- Borç Verme	0,00	0,00	0
09- Yedek Ödenekler	28.500.000,00	0,00	0
Toplam	415.935.000,00	413.729.158,11	99

Buna göre 2024 yılında bütçe giderleri %99 seviyesinde gerçekleşmiştir. Personel Giderleri, Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri, Mal ve Hizmet Alım Giderleri, Cari Transferler giderlerinde başlangıç bütçesinde öngörülen tutar yukarıda ki tabloda gösterilen oranlarda aşılmıştır. Diğer giderler beklenenin altında gerçekleşmiştir.

Belediyenin bütçe gelirler ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2023 yılının 2022 yılına, 2024 yılının 2023 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2022 Yılı (TL) (A)	2023 Yılı (TL) (B)	2024 Yılı (TL) (C)	2022-2023 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2023-2024 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri	9.786.038,95	14.786.373,91	19.945.648,84	51	35
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	4.837.396,28	7.445.034,00	12.000.923,99	54	61
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	627.880,91	12.364.258,08	21.976.120,18	1869	78
Diğer Gelirler	99.674.134,80	181.406.981,40	324.477.466,20	82	79
Sermaye Gelirleri	448.424,12	923.214,00	2.467.119,00	105	167,23
Toplam	115.373.875,06	216.925.861,39	380.867.278,21	88	76
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	523.139,46	910.659,33	463.212,70	74	-49
Net Toplam	114.850.735,60	216.015.202,06	380.404.065,51	88	76

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2024 yılında gelirler bir önceki yıla göre 164.388.863,45 TL'lik (%76) artış göstermiştir. Bu çerçevede; alınan bağış ve yardım ile özel gelirlerde 9.611.862,10 TL (%78), vergi gelirlerinde 5.159.274,93 TL (%35), diğer gelirlerde 143.070.484,80 TL (%79) ve sermaye gelirlerinde 1.543.905,00 TL (%167,23) tutarlarındaki artışlar toplam artış üzerinde belirleyici olmuştur. Artışın büyük ölçüde alınan bağış ve yardımlar ile merkezi idare vergi gelirlerinden aktarılan payların eklenmesi sonucunda gerçekleştiği anlaşılmakla birlikte, gelir yönetiminde sağlanan başarının da bu artışta etkili olduğu değerlendirilmektedir.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2022 Yılı (TL) (A)	2023 Yılı (TL) (B)	2024 Yılı (TL) (C)	2022-2023 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2023-2024 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	9.588.989,21	19.035.714,80	41.538.379,07	99	118,21
SGK Devlet Prim Giderleri	1.492.126,12	2.813.821,08	5.185.554,29	89	84
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	74.509.816,27	158.763.429,55	245.276.552,18	113	54
Faiz Giderleri	2.904.155,13	1.480.137,90	943.820,27	-49	-36
Cari Transferler	1.196.375,86	2.358.338,16	6.931.627,88	97	194
Sermaye Giderleri	4.890.043,69	31.553.312,28	113.853.224,42	545	261
Sermaye Transferleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam	94.581.506,28	216.004.753,77	413.729.158,11	128	92

Belediyenin bütçe giderleri toplamı 2024 yılında 2023 yılına göre 197.724.404,34 TL (%92) artmıştır. Gider kalemleri incelendiğinde; 2024 yılında personel giderlerinin 22.502.664,27 TL (%118,21), sosyal güvenlik kurumlarına devlet prim giderlerinin

2.371.733,21 TL (%84) arttığı görülmektedir. Mal alım ve hizmet giderlerinde 86.513.122,63 TL'lik (%54), sermaye giderlerinde 82.299.912,14 TL'lik (%261) artış olmuş, buna karşın faiz giderlerinde 536.317,63 TL'lik (%-36) bir azalış olmuştur.

Faaliyet sonuçları tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın belediyenin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2024 yılı faaliyet gideri 338.646.446,97 TL, faaliyet geliri 410.348.928,79 TL olup enflasyon düzeltmesi ile dönem olumlu faaliyet sonucu ise 220.514.479,80 TL olarak gerçekleşmiştir.

Vezirköprü Belediyesinin doğrudan ve/veya dolaylı hissedarı olduğu şirket aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir:

Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirket

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	Belediyenin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	Vezir İmar Enerji Personel Hiz. Ltd. Şti.	2.920.993,50	2.920.993,50	100

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

Vezirköprü Belediyesinin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibarıyla belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri

uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

- a) Mizan cetveli,
- b) Temel mali tablolar,
 - 1) Bilanço,
 - 2) Faaliyet sonuçları tablosu,
 - 3) Nakit akış tablosu,
- c) Diğer mali tablolar,
 - 1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu,
 - 2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu,
 - 3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu,
 - 4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu,
 - 5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu,
 - 6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu,
 - 7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu,
 - 8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu,
 - 9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu,
 - 10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,

- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütölüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmassından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

İç kontrol sistemi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun “İç Kontrol Sistemi” başlıklı beşinci kısmında düzenlenmiştir. İç kontrol, idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçle iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür.

İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esasların “İç kontrol standartları” başlıklı 5'inci maddesinde, iç kontrol standartlarının, merkezi uyumlaştırma görevi çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenip yayımlanacağı, kamu idarelerinin, malî ve malî olmayan tüm işlemlerinde bu standartlara uymakla ve gereğini yerine getirmekle yükümlü bulunduğu, ayrıca Kanun'a ve iç kontrol standartlarına aykırı olmamak

koşuluyla, idarelerce görev alanları çerçevesinde her türlü yöntem, süreç ve özellikli işlemlere ilişkin standartlar belirlenebileceği belirtilmiştir.

Anılan hükme istinaden Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği yayımlanmış ve kamu idarelerinde iç kontrol sisteminin oluşturulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi amacıyla 18 standart ve bu standartlar için gerekli 79 genel şart belirlenmiştir.

İdarenin iç kontrol sistemine ilişkin yürüttüğü faaliyetler iç kontrol bileşenleri bazında değerlendirildiğinde ise aşağıda yer verilen sonuçlara ulaşılmıştır:

Kontrol Ortamı Standartları

Kontrol ortamı, iç kontrolün en kapsamlı ve temel unsurudur. İç kontrol sisteminin etkinliği kontrol ortamının etkinliğine bağlıdır.

Söz konusu bileşene ait Etik Değerler ve Dürüstlük, Misyon, Organizasyon Yapısı ve Görevler, Personelin Yeterliliği ve Performansı ile Yetki Devri standartlarının sağlanmasına yönelik olarak;

5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve diğer ilgili mevzuatla getirilen Kamu İç Kontrol Standartlarına uyum amacıyla yapılacak çalışmalara esas olmak üzere, Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı hazırlanmamıştır.

Kamu görevlileri etik davranış ilkeleriyle ilgili olarak işe başlama esnasında personele bilgilendirme yapılarak, kamu görevlileri etik sözleşmesi imzalatılmaktadır.

Birimlere ilişkin iş ve işlemlerin yapılmasına dair iş akış şemaları ile görev tanımları yer almamaktadır.

İdarede ihtiyaç analizine dayalı hizmet içi eğitimler yapılmamıştır.

Görev ve yetki devirleri belirlenmemiştir.

Risk Değerlendirme Standartları

Risk değerlendirmesi kurumun amaç ve hedeflerine ulaşmasını engelleyebilecek iç ve dış nedenlerden kaynaklanan faktörlerin analiz edilerek risklerin belirlenmesi ve bu risklerin etki ve olasılık açısından öneminin değerlendirilmesi faaliyetidir.

Risk Değerlendirmesi bileşeni kapsamında Planlama ve Programlama, Risklerin Belirlenmesi ve Değerlendirilmesi standartlarının sağlanmasına yönelik olarak;

2022-2024 Stratejik planı; stratejik plan hazırlık süreci, amaç ve hedefler, misyon, vizyon, performans göstergeleri, durum analizi, kuruluş içi analiz ve diğer analizleri de içerecek şekilde mevzuata uygun olarak kurum tarafından hazırlanmış ancak web sitesinde yayımlanmamıştır.

2024 mali yılı Performans Programı; kurum teşkilat yapısı, fiziksel kaynaklar, insan kaynakları, performans bilgileri, amaç ve hedefler, performans hedef ve göstergeleri ile faaliyetler ile idarenin toplam kaynak ihtiyacını içerecek şekilde hazırlanmış ancak kurum web sitesinde yayımlanmamıştır.

İdare tarafından kurumsal riskler ve iç kontrol riskleri belirlenmemiştir.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

Kontrol faaliyetleri, kurumsal hedeflerin gerçekleştirilmesinde karşılaşılan risklerin yönetilmesi ve kabul edilebilir düzeye indirilmesi amacıyla kurum yönetimi tarafından tesis edilen politika, prosedür, teknik ve mekanizmalardır.

Kontrol Faaliyetleri bileşeni kapsamında, Kontrol Stratejileri ve Yöntemleri, Prosedürlerin Belirlenmesi ve Belgelendirilmesi, Görevler Ayrılığı, Hiyerarşik Kontroller, Faaliyetlerin Sürekliliği ve Bilgi Sistemleri Kontrolleri standartlarının sağlanmasına yönelik olarak;

İdare, Uyum Eylem Planı hazırlamamıştır.

İdarede görev dağılım çizelgeleri, görev tanımları yetki, görev ve sorumluluklara ilişkin yönetmelikler bulunmamaktadır.

Bilgi ve İletişim Standartları

Kurum yönetiminin zamanında ve doğru karar alması, uygun, doğru, zamanlı, geçerli ve ulaşılabilir bilginin varlığına bağlıdır.

Bilgi ve iletişim bileşeni kapsamında, Bilgi ve İletişim, Raporlama, Kayıt ve Dosyalama Sistemi ile Hata, Usulsüzlük ve Yolsuzlukların Bildirilmesi standartlarının sağlanmasına yönelik olarak;

İdare 2022-2024 Stratejik Planını, 2024 yılı Performans Programını, 2023 yılı Faaliyet Raporunu hazırlamış ancak web sayfasında yayınlamamıştır.

İdarenin gelen giden tüm evrakları, İçişleri Bakanlığı Elektronik Belge Yönetimi Sistemi (EBYS) üzerinden takip edilmektedir.

İzleme Standartları

İzleme, iç kontrol sisteminin kalitesini artırmak ve sürdürmek üzere yürütülen gözetim ve değerlendirme faaliyetleridir.

İzleme Bileşeni kapsamında İç Kontrolün Değerlendirilmesi ve İç Denetim standartlarının sağlanmasına yönelik olarak;

İdare bünyesinde iç denetim birimi kurulmamış ve iç denetçi ataması yapılmamıştır.

Yapılan açıklamalar çerçevesinde; iç kontrol sisteminin kurulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi yönünde mevzuatın gerektirdiği hususların önemli ölçüde yerine getirilmediği görülmüştür.

İdarede, iç kontrole ilişkin olarak Kontrol Ortamı, Risk Değerlendirme, Kontrol Faaliyeti, Bilgi ve İletişim ile İzleme bileşenlerinde önemli ölçüde eksiklikler bulunmaktadır. Bu eksiklikler nedeniyle idarenin yaptığı ve yapacağı tüm işlemler risk taşımaktadır. İdarede iç kontrol sisteminin acilen kurulması gerekmektedir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Samsun Vezirköprü Belediyesinin 2024 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Bazı Belediye Gelirlerinin Tahakkuk ve Tahsilat Kayıtlarında Gelirlerden Alacaklar Hesabının Kullanılmaması

Belediyenin elde ettiği bazı gelirlerin tahakkukuna ilişkin muhasebe kayıtlarında gelir tablosu hesabı ile bütçe hesaplarının karşılıklı olarak kullanıldığı ancak gelirlerden alacaklar hesabının ise kullanılmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin; 86'ncı maddesine göre 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabı mevzuatı gereğince tahakkuk ettirilen faaliyet alacaklarının izlenmesi için kullanılmaktadır.

Aynı Yönetmelik'in 88'inci maddesine göre; gelir tahakkuk tutarları 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabına borç, 600 Gelirler Hesabına alacak kaydedilirken, bu hesapta kayıtlı alacaklardan, nakden veya mahsuben yapılan tahsilat bir taraftan bu hesaba alacak, 100 Kasa Hesabı, 102 Banka Hesabı veya ilgili diğer hesaplara borç; diğer taraftan 800 Bütçe Gelirleri Hesabına alacak, 805 Gelir Yansıtma Hesabına borç kaydedilir.

Yapılan incelemede; haberleşme vergisi, elektrik ve konutlara ait havagazı tüketim vergisi, konutlara ait çevre temizlik vergisi, işyeri açma izni harcı, maden işletmelerinden alınan paylar, bina vergisi, arsa vergisi, arazi vergisi, ilan ve reklam vergisi, diğer taşınmaz kira gelirlerinin tahakkuk kayıtlarında yalnızca 600 Gelirler Hesabı ile 800 Bütçe Gelirleri Hesabının karşılıklı olarak kullanıldığı, yukarıda yer verilen bilanço hesaplarının kullanılmadığı tespit edilmiştir. 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabına yer verilmemesi sebebiyle faaliyet alacakları sadece tahsilat aşamasında kayıtlarda yer almakta ve tahakkuk eden gelirlerin tahsilatının takibini zorlaştırmaktadır.

İdare tarafından, gerekli işlemlerin bulguda belirtilen şekilde mevzuata uygun olarak yerine getirileceği belirtilmiştir.

Bu itibarla, gelirlerin tahakkukunda ve tahsilinde mevzuatta öngörülen bilanço hesaplarının kullanılmasına özen gösterilmeli ve mali tabloların gerçek durumu yansıtması sağlanmalıdır.

BULGU 2: Kişilerden Alacaklar Hesabının Kullanılmaması

İdare tarafından gerçekleştirilen fazla ve yersiz ödemeler ile avanslardan süresi içinde kapatılmayan tutarların 140 - Kişilerden Alacaklar Hesabı'nda izlenmediği belirlenmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 140-Kişilerden Alacaklar Hesabı'nı açıklayan 110'uncu ve 111'inci maddelerinde özetle, bu hesabın, faaliyet alacakları ve kurum alacakları dışında kalan alacakların izlenmesi için kullanılacağı; bu alacakların Sayıştay ve diğer mahkemelerce verilip ilgili dairelerden kuruma tebliğ olunan ilamlarla, denetim elemanlarının yaptıkları inceleme ve denetimler veya idare amirlerinin yaptıkları kontroller sonucunda düzenleyecekleri raporlarla ortaya çıkan tutarların, kişilerden alacaklar hesabına kaydedileceği, bu hesaptaki kayıtlı tutarlar için tahakkuk ettirilecek faizlerin de bu hesapta izleneceği hüküm altına alınmıştır.

Aynı Yönetmelik'in 140-Kişilerden Alacaklar Hesabı'na ilişkin "Hesabın işleyişi" başlıklı 112'nci maddesinde;

"Bütçe giderleri hesabına borç kaydedilmek suretiyle fazla ve yersiz verildiği, gerek yılı içerisinde, gerekse yılı geçtikten sonra tespit edilenler; Sayıştay ve mahkemelerce tazmin hükmedilenler ile zamanaşımına uğratılan alacaklardan dolayı Sayıştay tarafından sorumluları adına tazmin hükmedilen tutarlar bu hesaba borç, tahsilinde bütçeye gelir kaydedilmek üzere 600 Gelirler Hesabına alacak kaydedilir.

...

Bu hesapta kayıtlı alacaklar için tahakkuk ettirilen faiz tutarları bu hesaba borç, 600 Gelirler Hesabına alacak kaydedilir.

..." düzenlemelerine yer verilmiştir.

Yapılan incelemede; 140-Kişilerden Alacaklar Hesabı'nın kullanılmadığı, yukarıdaki mevzuatta belirtilen işlemler ortaya çıktığında Kişilerden Alacaklar Hesabıyla ilişkilendirmeksizin doğrudan gelir kaydı yapılarak kapatıldığı görülmüştür. Bu durum söz konusu hesapta takip edilmesi gereken alacaklara faiz tahakkuk ettirilmesine ve bu alacakların sağlıklı bir şekilde takip edilmesine engel teşkil etmektedir.

İdare tarafından, 2024 yılı içerisinde Kişilerden Alacaklar Hesabı ile ilgili işlem yapılmadığı için bu hesabın kullanılmadığı belirtilmişse de söz konusu hesabın daha önceki yıllarda tahakkuk eden kişi alacakları için de kullanılması gerektiğinden 140-Kişilerden Alacaklar Hesabı'nın çalıştırılması sağlanmalıdır.

Sonuç olarak, 140-Kişilerden Alacaklar Hesabı'na kaydedilmesi gereken bir alacak olduğunda söz konusu hesaba kaydedilerek bu alacakların takibi mevzuata uygun bir şekilde yapılması gerekmektedir.

BULGU 3: Mevduat Faiz Gelirlerinin Net Tutar Üzerinden Muhasebeleştirilmesi

Vadeli mevduat hesabından elde edilen faiz gelirlerinin brüt tutar üzerinden kaydedilmesi gerekirken, net tutar üzerinden kaydedildiği görülmüştür.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Bilanço İlkeleri" başlıklı 8'inci maddesinin üçüncü fıkrasında; bütün varlıkların, yabancı kaynakların ve öz kaynakların bilançoda gayrisafi değerleriyle gösterileceği, "Faaliyet Sonuçları Tablosu İlkesi" başlıklı 6'ncı maddesinde gelir ve gider hesaplarının, genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri gereği tahakkuk eden her türlü gelir ve giderin kaydına mahsus olduğu; "Gayri safilik ilkesi" başlıklı 39'uncu maddesinde ise gelir ve giderlerin, herhangi bir düzenleme veya standart ile aksi kararlaştırılmadıkça netleştirilmeden kaydedileceği hüküm altına alınmıştır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 102 Banka Hesabının işleyişinin anlatıldığı 57'nci maddesinde; muhasebe birimlerinin hesaplarının bulunduğu bankalarca tahakkuk ettirilerek banka hesabına aktarılan faiz tutarlarının bu hesaba, tevkifat tutarlarının ise 630 Giderler Hesabına borç kaydedileceği belirtilmiştir.

Buna göre, tahakkuk eden faiz gelirlerinin stopaj kesintisi yapılmadan brüt tutar üzerinden 600 Gelirler hesabında, buna ilişkin olarak stopaj yapılan vergi ve benzeri giderlerin de 630 Giderler Hesabında muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede; faaliyet dönemi içinde elde edilen tüm faiz gelirlerinin net tutar üzerinden muhasebeleştirildiği, banka tarafından stopajı yapılan vergi tutarlarının 600 Gelirler ve 630 Giderler hesabına kaydedilmediği tespit edilmiştir.

Mevduat faizlerinin hatalı olarak net tutar üzerinden muhasebeleştirilmesi nedeniyle Mali tablolarda 600 Gelirler ve 630 Giderler hesapları olması gerekenden daha düşük görünmektedir.

Kamu İdaresi tarafından, mevduat faiz gelirlerinin, komisyon gideri düşüldükten sonra net tutar üzerinden muhasebeleştirildiği belirtilmiş olsa da mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere faiz gelirlerinin net tutar olarak değil brüt olarak kaydedilmesi gerekmektedir.

Bu itibarla, Genel Yönetim Muhasebe ilkeleri arasında yer alan gayrisafilik ilkesinin tesis edilebilmesi ve faaliyet sonuçları tablosunun fiili durumu doğru bir şekilde yansıtabilmesi için vadeli mevduat hesaplarına tahakkuk eden faiz gelirinin ve bu gelir üzerinden hesaplanan tevkifat tutarının ilgili düzenlemelere uygun bir şekilde muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 4: Maddi Duran Varlıkların Amortisman İşlemlerinin Tam ve Doğru Yapılmaması

Amortisman tabi bazı maddi duran varlıklar için amortisman ayrılmadığı, bazı maddi duran varlıklar için ise kayıtlı değerinden fazla amortisman ayrıldığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 25- Maddi Duran Varlıklar hesap grubu ile ilgili ve "Hesap grubuna ilişkin işlemler" başlıklı 187'nci maddesinin ikinci fıkrasının (ç) bendinde; amortisman tabi varlıkların neler olduğu, bunlara ilişkin uygulanacak amortisman süre, yöntem ve oranlarına ilişkin esas ve usullerin Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirleneceği, ayrılan amortismanların nasıl muhasebeleştirileceği ve varlıkların amortisman hesaplanmasına esas alınacak değerinin nasıl tespit edileceği ile ilgili konular düzenlenmiştir.

Anılan Yönetmelik'in 202 ve 203'üncü maddesinde 257- Birikmiş Amortismanlar Hesabı'nın niteliği ve işleyişi düzenlenmiş olup maddi duran varlıklar için ayrılan amortisman tutarlarının yıl sonunda bu hesaba alacak, 630- Giderler Hesabı'na borç kaydedileceği belirtilmiştir.

"Amortisman ve Tükenme Payları" başlıklı 47 Sıra Numaralı Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nde ise, kamu idarelerinin duran varlıklarından hangilerinin amortisman ve tükenme payına tabi tutulacağı, buna ilişkin usul ve esaslar ile uygulanacak amortisman ve tükenme payının süre, yöntem ve oranları düzenlenmiştir.

Yapılan incelemede; kayıtlı değeri 4.623.070,98 TL tutarındaki varlıklar için hiç amortisman ayrılmadığı, ayrıca 41.701,75 TL tutarında bazı varlıkların ise kayıtlı değerlerinden fazla amortisman ayrıldığı tespit edilmiştir.

İdare tarafından, gerekli işlemlerin bulguda belirtilen şekilde mevzuata uygun olarak yerine getirileceği belirtilmiştir.

Bu itibarla, belirtilen mevzuat çerçevesinde, mali tabloların doğru ve güvenilir bilgi sunmasını sağlamak amacıyla amortisman ayırma işlemlerinin mevzuata uygun olarak yapılması gerekmektedir.

BULGU 5: Taşınmazların Envanterinin Çıkarılmaması ve Değerleme İşlemlerinin Yapılmaması

Belediyeye ait taşınmazların envanter ve değerlendirme işlemlerinin yapılmadığı tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 187'nci maddesinde taşınmazların kayıt ve değerlemelerine ilişkin hükümler yer almaktadır. Bu maddelerde yer alan hükümlere göre, maddi duran varlıkların, maliyet bedelleri ile hesaplara alınacağı, maliyet bedeline varlıkların elde edilmesinde yapılan her türlü gider ilave edileceği, bağış veya hibe olarak edinilen maddi duran varlıkların, varsa bilinen değeri, yoksa değerlemesi yapıldıktan sonra tespit edilen değeri ile hesaplara alınacağı belirtilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in "500 net değer/sermaye hesabı" başlıklı 346'ncı maddesinde, 500 Net Değer Hesabının hesaplarda kayıtlı varlıklar toplamı ile yabancı kaynaklar, değer hareketleri, yeniden değerlendirme farkları, geçmiş yıllar olumlu-olumsuz faaliyet sonuçları ve dönem faaliyet sonuçları toplamı arasındaki farkın izlenmesinde kullanılacağı ifade edilmiştir.

Öte yandan 02.10.2006 tarihli ve 26307 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanan Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına ilişkin Yönetmelik'in "Kayıt ve kontrol işlemleri" 5'inci maddesinde; *"Taşınmaz kayıt ve kontrol işlemleri, kamu idarelerine ait taşınmazların mevcutlarla birlikte içinde bulunulan yılda çeşitli yollarla edinilenlerin ve elden çıkarılanların miktar olarak takip edilmesi amacıyla kayıt altına alınmasıdır.(...)Genel Yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin mülkiyetinde, idaresinde ve kullanımında bulunan taşınmazların kaydı ve yönetimi ile ilgili olarak bu yönetmelik gereğince yapılması gereken*

kayıt ve kontrol işlemleri kuruluş kanunları ile özel mevzuatlarındaki hükümler uyarınca, bu idarelerin yetkili ve görevli birimleri tarafından yapılır... ” denilmektedir.

Yönetmelik’in “Mevcut taşınmazların kaydına ilişkin işlemler” başlıklı geçici 1’inci maddesinde aynen;

“Yönetmeliğin 5 inci maddesinin ikinci fıkrasına göre maliyet bedeli veya rayiç değerleri üzerinden muhasebe kayıtlarına alınması gereken taşınmazlar bu değerler üzerinden kayıtlara alınincaya kadar emlak vergi değerleri üzerinden aşağıdaki şekilde kayıtlara alınır:

a) Taşınmazların fiili envanteri emlak vergi değerleri üzerinden kayıt ve kontrol işlemleriyle görevli birimlerince, mevcut kullanım şekilleri esas alınarak en geç 30/9/2014 tarihine kadar tamamlanır ve bu Yönetmelik ekinde yer alan formlara ve icmal cetvellerine kaydedilir.

b) Fiili envanteri yapılan taşınmazlara ait bilgiler muhasebe kayıtları yapılmak üzere ilgili muhasebe birimlerine verilir. Muhasebe birimleri, kayıtlı taşınmazları ilgili hesaplardan 1/10/2014 tarihi itibarıyla çıkarır ve aynı tarihte fiili envanter bilgileri üzerinden muhasebe kayıtlarını yapar.

(2) Yönetmeliğin 5 inci maddesine göre yapılması gereken işlemler 31/12/2017 tarihine kadar tamamlanır.” hükümleri yer almaktadır.

Yapılan incelemede; belediyeye ait taşınmaz envanterinin çıkarılmadığı ve taşınmazların değerlendirme işlemlerinin yapılmadığı, bu nedenle 250 Arazi ve Arsalar, 251 Yer Altı ve Yerüstü Düzenleri, 252 Binalar, 500 Net Değer/Sermaye Hesaplarının gerçek değerleri ile mali tablo ve raporlarda yer almadığı görülmüştür.

Maddi duran varlıkların tamamının gerçek bedeli ve değeri üzerinden muhasebeleştirilmesi esas olduğundan, envanteri tam çıkarılamayan ve değerlemesi yapılmayan maddi duran varlık kayıtları gerçeği yansıtmayacak, mali tablo ve raporlarda gerçek bilgileri ve değerleri ile yer almayacaktır. Tüm maddi duran varlıkların envanteri çıkarılıp, değerlendirme yapılmadığı takdirde 500 Net Değer Hesabı da gerçek değerini göstermeyecektir.

Envanteri yapılmayan varlıklar için karşılık ayrılıp taşınmaz hesaplarına alacak yazılması mümkün olmadığından, bu hesaplarda bulunan kayıtlı tutarlar gerçek değerini göstermemektedir. Söz konusu durum, mali tablolarda 25 Maddi Duran Varlık Hesaplarının gerçek değerleri ile yer almasına engel teşkil etmektedir.

İdare tarafından, gerekli işlemlerin bulguda belirtilen şekilde mevzuata uygun olarak yerine getirileceği belirtilmiştir.

Sonuç olarak, mali tablolarda taşınmazlara ilişkin tam ve doğru kayıtların yer alabilmesi için taşınmazlara ilişkin envanter ve değerlendirme işlemlerinin mevzuata uygun olarak yapılması ve bunun mali tablolara yansıtılması gerekmektedir.

BULGU 6: Tahsis Edilen Taşınmazların İlgili Varlık Hesaplarında İzlenmemesi

Kurum tarafından tahsis edilen taşınmazlara ilişkin gerekli muhasebe kayıtlarının yapılmadığı görülmüştür.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 130, 131 ve 132'nci maddeleri ile Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 188, 189, 190, 191, 192 ve 193'üncü maddelerinde tahsis edilen taşınmazların niteliklerine göre 250-Arazi ve Arsalar Hesabı, 251-Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı veya 252-Binalar Hesabında izleneceği belirtilmiştir. Bu amaçla Mahalli İdareler Detaylı Hesap Planında yardımcı hesaplar oluşturulmuş ve tahsislerin durumuna göre tesis edilen 02.Kamu İdaresinin Tahsis Ettiği Taşınmazlar ve/veya 03.Tahsisli Kullanılan Taşınmazlar yardımcı hesaplarında kamu idaresince takip edileceği belirlenmiştir.

27.04.2015 tarih ve 4167 sayılı Muhasebat Genel Müdürlüğü yazısında ise, herhangi bir taşınmazı tahsisli kullanan ve kullandıran kurumların muhasebe kayıtlarını nasıl gerçekleştireceğine dair açıklamalar yapılmış ve örneklerle yer verilmiştir. Aynı yazıda "1.3.Tahsis işleminin muhasebeleştirilmesi" başlığı altında; *"Taşınmaz maliki kamu idaresi tarafından tahsis işlemine ilişkin belgeler muhasebe birimine verildiğinde; 500-Net Değer Hesabına (11.Tahsis Edilen Taşınmazlar) borç, ilgisine göre 250-Arazi ve Arsalar Hesabı, 251-Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı veya 252-Binalar Hesabına (02.Kamu İdaresinin Tahsis Ettiği Taşınmazlar) alacak; varsa taşınmaza ilişkin amortisman tutarları 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabına borç, 500-Net Değer Hesabına (13.Tahsis Edilen Taşınmazlar İçin Ayrılmış Amortisman Tutarı) alacak kaydedilecektir. Bu kayıtlar taşınmazın mülkiyet kayıtlarının bulunduğu muhasebe birimlerinde yapılacaktır. Taşınmazın tahsis edildiği kamu idaresi tarafından tahsis işlemine ilişkin belgeler muhasebe birimine verildiğinde; ilgisine göre 250-Arazi ve Arsalar Hesabı, 251-Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı veya 252-Binalar Hesabına (03.Tahsisli Kullanılan Taşınmazlar) borç, 500-Net Değer Hesabına (12.Tahsisli Kullanılan Taşınmazlar) alacak; varsa taşınmaza ilişkin amortisman tutarları 500-Net Değer Hesabına (13.Tahsis Edilen Taşınmazlar İçin Ayrılmış Amortisman Tutarı) borç, 257-Birikmiş*

Amortismanlar Hesabına alacak kaydedilecektir. Bu kayıtlar taşınmazı tahsisli olarak kullanan idarenin taşınmaza ilişkin harcamalarını muhasebeleştiren ilgili muhasebe birimlerince yapılacaktır.” ifadeleri yer almaktadır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri uyarınca taşınmazların yönetimi ve kontrolü için idarelerce tahsis edilen ve tahsisli kullanılan taşınmazlarla ilgili farklı bir kayıt düzeni bulunduğundan, idarece tahsis edilen taşınmazlarla ilgili yapılacak kayıtların da buna uygun olarak tutulması gerektiği değerlendirilmektedir.

Yapılan incelemede; İdare tarafından tahsis edilen bina ve arsalarla ilgili olarak, 250 Arsa ve Araziler Hesabı, 252 Binalar Hesabı ve 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı ile 500 Net Değer Hesabına gerekli kayıtların yapılmadığı tespit edilmiştir.

İdare tarafından, gerekli işlemlerin bulguda belirtilen şekilde mevzuata uygun olarak yerine getirileceği belirtilmiştir.

Sonuç olarak, diğer kurumlara tahsis edilen arsa ve binalara ilişkin muhasebe kayıtlarının mevzuata uygun olarak yapılması gerekmektedir.

BULGU 7: Tahsisli Kullanılan Taşınmazların Muhasebe Kayıtlarının Yapılmaması

Kamu İdaresinin tahsisli olarak kullandığı taşınmazların muhasebe kayıtlarında izlenmediği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun “Taşınmaz Tahsisi” başlıklı 47’nci maddesinde; kamu idarelerinin, kanunlarında belirtilen kamu hizmetlerini yerine getirmek amacıyla mülkiyetlerindeki taşınmazları birbirlerine tahsis edebileceği düzenlenmiştir. Bu kapsamda tahsis edilen veya tahsisli kullanılan taşınmazların nasıl muhasebeleştirileceği ise Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nde açıklanmıştır.

Yönetmelik’in “Hesabın işleyişi” başlıklı 189’uncu maddesinde; belediyenin tahsisli kullandığı arazi ve arsalar, belediye muhasebe birimince kayıtlı değer üzerinden 250 Arazi ve Arsalar Hesabına borç, 500 Net Değer Hesabına alacak; 193’üncü maddesinde; belediyeye tahsis edilen binaların kayıtlı değer üzerinden 252 Binalar Hesabına borç, 500 Net Değer Hesabına alacak kaydedileceği ve 203’üncü maddesinde ise; tahsise konu edilen taşınmazlara

tahsis edilen kamu idaresince 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabına alacak, 500 Net Değer Hesabına borç kaydedilerek amortisman ayrılacağı belirtilmiştir.

Mahalli İdareler Detaylı Hesap Planı'nda ise; Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'ne paralel olarak yardımcı hesaplar oluşturulmuş ve "03.Tahsisli Kullanılan Taşınmazlar" yardımcı hesaplarında söz konusu taşınmazların kamu idaresince takip edileceği düzenlenmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri uyarınca, diğer kamu idareleri tarafından Kuruma tahsis edilen taşınmazların muhasebe kayıtlarında izlenmesi ve tahsis edilen bu taşınmazın maliyet bedeli ilgisine göre 250 Arsa ve Araziler ve 252 Binalar Hesaplarına borç, 500 Net Değer Hesabına alacak kaydedilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, diğer kamu idareleri tarafından Belediyeye tahsis edilen 12 adet taşınmazın bulunduğu, ancak bunların muhasebe kayıtlarının yapılmadığı tespit edilmiştir.

İdare tarafından, gerekli işlemlerin bulguda belirtilen şekilde mevzuata uygun olarak yerine getirileceği belirtilmiştir.

Sonuç olarak, tahsisli kullanılan taşınmazların muhasebeleştirilmemesi 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 252 Binalar Hesabı, 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı ve 500 Net Değer Hesabının eksik görünmesine neden olmaktadır. Mali tabloların doğruluğu ve güvenilirliğinin sağlanması amacıyla İdareye tahsis edilmiş olan taşınmazların söz konusu Yönetmelik hükümlerine uygun olarak ilgili Maddi Duran Varlık ve Net Değer Hesaplarına alınması gerekmektedir.

BULGU 8: Ekonomik Değer Taşıyan Bazı Bilgisayar Yazılımları ve Lisansların Haklar Hesabında Muhasebeleştirilmemesi

Maddi olmayan duran varlık niteliğinde olan bazı bilgisayar yazılımları ve lisans alımlarının 260 Haklar Hesabı'nda izlenmediği ve doğrudan giderleştirdiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 210'uncu maddesinde, 260 Haklar Hesabı'nın bedeli karşılığı edinilen hukuki tasarruflar ile belirli alanlarda tanınan kullanma ve yararlanma gibi hak ve yetkiler dolayısıyla yapılan ve ekonomik değer taşıyan harcamaların izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Adı geçen Yönetmelik'in 214'üncü maddesine göre, hakların maliyet bedellerinin, kullanılabilecekleri süre içerisinde yok edilmesini izlemek için 268-Birikmiş Amortismanlar Hesabı'nın kullanılması gerekmektedir. 04.11.2015 tarihli ve 29522 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanan 47 sıra numaralı Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nin 6'ncı maddesinde, Maddi Olmayan Duran Varlıklar ve Özel Tükenmeye Tabi Varlıklar hesap gruplarında izlenen varlıklar için amortisman oranının %100 olduğu belirtilmiştir. Yani, haklar hesabında takip edilen maddi olmayan duran varlıklar, hesaplara alındığı yıl sonunda tamamen amorti edilmelidir.

Yapılan incelemede; toplam 359.720,00 TL maliyet değerindeki bilgisayar yazılımı ve lisans alımlarının 260 Haklar Hesabı'na kaydedilmeyip doğrudan 630 Giderler Hesabına kaydedildiği tespit edilmiştir.

İdare tarafından, gerekli işlemlerin bulguda belirtilen şekilde mevzuata uygun olarak yerine getirileceği belirtilmiştir.

Satın alınan yazılım ve lisansların doğrudan giderleştirilmesi sonucunda, İdarenin yıl sonu bilançosunda 260 Haklar Hesabı ve 268 Birikmiş Amortismanlar Hesabı 359.720,00 TL eksik, Faaliyet Sonuçları Tablosunda 630 Giderler Hesabı bu tutar kadar fazla gösterilmek suretiyle hataya neden olunmuştur.

BULGU 9: Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabına Kaydedilmesinde Dönemsellik İlkesine Uyulmaması

Belediye tarafından bir yıldan uzun süreli olarak verilen depozito ve teminatların muhasebe kaydının hatalı olduğu görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 126 Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabının niteliğini açıklayan 95'inci maddesinde, bu hesabın idarece bir işin yapılmasının üstlenilmesi veya bir sözleşmenin ya da diğer işlemlerin karşılığı olarak geri alınmak üzere diğer kamu idareleri veya kişilere bir yıldan daha az süreli verilen depozito ve teminat niteliğindeki değerlerin izlenmesi için kullanılacağı, 226 Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabının niteliğine ilişkin 168'inci maddesinde ise bu hesabın bir yıldan daha uzun süreli verilen depozito ve teminat niteliğindeki değerlerin izlenmesi için kullanılacağı ifade edilmiştir.

Yukarıda değinilen mevzuat hükümleri çerçevesinde, diğer kamu idareleri veya kişilere bir yıldan daha az süreli verilen depozito ve teminat niteliğindeki değerlerin 126 Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabında, bir yıldan daha uzun süreli verilen depozito ve teminat niteliğindeki değerlerinin ise 226 Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabında izlenmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede; söz konusu bir yıldan uzun süreli verilen depozito ve teminat niteliğindeki değerlerin 226 Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabında izlenmediği, söz konusu hesabın hiç çalıştırılmadığı görülmüştür.

İdare tarafından, gerekli işlemlerin bulguda belirtilen şekilde mevzuata uygun olarak yerine getirileceği belirtilmiştir.

Bu itibarla, kamu idaresine ait mali tabloların sağlıklı bir şekilde yansıtılabilmesi için bir yıldan uzun süreli olarak verilen depozito ve teminat niteliğindeki değerlerinin 226 Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabında izlenmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: İş Yeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmadan Faaliyette Bulunan İş Yerlerinin Bulunması

Kamu İdaresi sınırları ve mücavir alan içerisinde iş yeri açma ve çalışma ruhsatı olmaksızın faaliyet yürüten işletmelerin bulunduğu görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyenin Yetkileri ve İmtiyazları" başlıklı 15'inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde, gerçek ve tüzel kişilerin faaliyetleri ile ilgili olarak kanunlarda belirtilen izin veya ruhsatı vermek, (ı) bendinde gayrisihhî müesseseler ile umuma açık istirahat ve eğlence yerlerini ruhsatlandırmak ve denetlemek belediyenin yetki ve imtiyazları arasında sayılmıştır.

3572 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun'un 3'üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendiyle,

belediye hudutları ile mücavir alan içinde kalan tüm iş yerleri ile işletmelere iş yeri açma ve çalışma ruhsatını vermeye belediyelerin yetkili olduğu hüküm altına alınmıştır.

Öte yandan 10.08.2005 tarihli ve 25902 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik’in “İşyeri Açılması” başlıklı 6’ncı maddesi ile yetkili idarelerden usulüne uygun olarak iş yeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan iş yeri açılıp çalıştırılmayacağı, iş yeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan açılan iş yerlerinin yetkili idareler tarafından kapatılacağı hükme bağlanmıştır.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu’nun “İşyeri Açma İzni Harcı” başlıklı 81’inci maddesinde; belediye sınırları veya mücavir alanlar içinde yer alan bir iş yerinin açılmasının iş yeri açma izni harcına tabi olduğu belirtilmiştir.

Yapılan incelemede; idareden iş yeri çevre temizlik vergisi beyanları talep edilmiş; bu kapsamda, iş yeri açma ve çalışma ruhsatı bulunmayan yerlerin olduğu görülmüştür. Çevre temizlik vergisi beyanı veren 1812 işyerinden 1242 tanesinin iş yeri açma ve çalışma ruhsatları olmadan faaliyette bulunduğu tespit edilmiştir. Belediye sınırları ve mücavir alan içinde iş yerlerinin, iş yeri açma ve çalışma ruhsatı olmadan faaliyette bulunması İdarenin gelir kaybına uğramasına neden olmaktadır.

Kamu İdaresi cevabında; Zabıta Müdürlüğü ekiplerince yapılan denetimlerde ruhsatsız faaliyet gösteren işletmelere yönelik yasal işlemlerin uygulandığı ve bu işletmelere işyeri açma ve çalışma ruhsatı aldırıldığı belirtilmiş olsa da; bahse konusu çalışmalarla ilgili bilgi ve belgelere rapor cevabı ve ekleri arasında yer verilmemiştir.

Bu itibarla, Belediyenin yetki ve görev alanında aktif olarak faaliyet gösteren ve iş yeri açma ve çalışma ruhsatı almak zorunda olan iş yerlerinin Belediyenin Zabıta Biriminde görevli memurlar aracılığıyla denetiminin yapılarak ruhsatlandırılmalarının sağlanması ve buna bağlı olarak da iş yeri açma izni harcının tahsil edilmesi gerekmektedir.

BULGU 2: Sabit ve Mobil Haberleşme Altyapısı ve Şebekelerinden Alınması Gereken Geçiş Hakkı Bedelinin Takip ve Tahsilatının Yapılmaması

Belediyenin yetki alanı içinde kalan sabit ve mobil haberleşme altyapısı veya şebekelerinde kullanılan her türlü kablo ve benzeri gerece ilişkin geçiş hakkı ücretlerine Belediye gelir tarifesinde yer verilmediği ve söz konusu gelir kaleminin takip ve tahsilinin yapılmadığı görülmüştür.

5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu’nun “Geçiş hakkı” başlıklı 22’nci maddesinde; geçiş hakkının; elektronik haberleşme hizmeti vermek amacıyla, her türlü elektronik haberleşme alt yapısını ve bunların destekleyici ekipmanlarını, kamu ve/veya özel mülkiyete konu taşınmazların altından, üstünden, üzerinden geçirme ve bu alt yapıyı kurmak, değiştirmek, sökmek, kontrol, bakım ve onarımlarını sağlamak ve benzeri amaçlarla söz konusu mülkiyet alanlarını bu Kanun hükümleri çerçevesinde kullanma hakkını kapsadığı ifade edilmiştir. Aynı Kanun’un 25’inci maddesinde ise; geçiş hakkı sağlayıcısı ile işletmeci arasındaki sözleşmenin mevzuat hükümlerine aykırı olmamak koşulu ile serbestçe yapılabileceği belirtilmiştir.

Sabit ve Mobil Haberleşme Altyapısı veya Şebekelerinde Kullanılan Her Türlü Kablo ve Benzeri Gercin Taşınmazlardan Geçirilmesine İlişkin Yönetmelik’in “Geçiş hakkı ücretleri” başlıklı 9’uncu maddesinde; geçiş hakkı sağlayıcısı tarafından, geçiş hakkını kullanan işletmeciden talep edilen geçiş hakkı ücretinin, yine bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Geçiş Hakkı Ücret Tarifesi Üst Sınırları Tablosunda belirtilen fiyatları aşamayacağı hüküm altına alınmıştır. Yönetmelikte işletmeci ve geçiş hakkı sağlayıcısının geçiş hakkına ilişkin anlaşmaları, Yönetmelikte belirlenen ilkeler doğrultusunda serbestçe yapabileceği, geçiş hakkına ait ücretlerin ödeme şeklinin sözleşmede yer alacağı hüküm altına alınmıştır.

Yönetmelik hükümlerine göre belediyeye ait taşınmazlar üzerinden elektronik haberleşme hizmetini sunmak isteyen işletmecilerin geçiş hakkı için belediyeye başvuruda bulunarak anlaşma yapması ve bu Yönetmelik’te belirtilen tutarı aşmamak üzere belirlenen geçiş ücretinin anlaşmada gösterilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede; belediye tarafından geçiş hakkı ücretlerine yönelik herhangi bir tarife cetveli belirlenmediği ve bu gelire ilişkin herhangi bir tahakkuk veya tahsilat işlemi yapılmadığı görülmüştür.

İdare tarafından, gerekli işlemlerin bulguda belirtilen şekilde mevzuata uygun olarak yerine getirileceği belirtilmiştir.

Belediye sınırı ve mücavir alanı içerisinde olan yerlerden geçen telekomünikasyon altyapı ve şebekeleri için bir geçiş hakkı bedelinin belirlenmesi ve işletmecilerden bu geçiş haklarıyla ilgili belirlenen bedellerin takip ve tahsilatının gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 3: Kredi Kartları ile Yapılan Tahsilatların Mevzuatta Öngörülen Azami Sürede Banka Hesabına Aktarılmaması

Bankaların kredi kartı ve internet bankacılığı üzerinden yapılan tahsilatların 20 gün içerisinde Kamu İdaresinin mevduat hesaplarına aktarılmadığı görülmüştür.

08.03.2019 tarihli ve 30708 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Kamu Haznedarlığı Yönetmeliği’nin “Uygulama ve Kullanılacak Araçlar” başlıklı 5’inci maddesinin üçüncü bendinde; kurumların faaliyetleri kapsamında yaptıracakları tahsilat ve ödeme işlemleri için yurt içinde yerleşik bankaları kullanabilecekleri, yurt içinde yerleşik bankalar aracılığıyla kredi kartları ile yapılan tahsilatın ise azami 20 gün içerisinde ilgili kurumun kamu sermayeli bankadaki hesabına aktarılmasının zorunlu olduğu ifade edilmiştir.

Buna göre, Kamu İdaresinin yurt içinde yerleşik tüm bankalar aracılığıyla kredi kartları ile yaptıkları tahsilatlarının azami 20 gün içerisinde kamu idaresinin kamu sermayeli bankadaki hesabına aktarılması gerekmektedir.

Yapılan incelemede; kredi kartı tahsilat tutarlarının 20 gün içerisinde kamu idaresi banka hesaplarına aktarılması gerekirken, pek çok kez bugünü izleyen 10 ila 15 gün arasında gecikmeler ile Kamu İdaresinin banka hesabına aktarıldığı tespit edilmiştir.

Bu durumda, mevcut uygulama ile bankalar tarafından kredi kartı ve internet bankacılığı tahsilatları mevzuatta belirtilen azami 20 gün içinde gönderilmediğinden, Kamu İdaresi tarafından söz konusu nakit değerlendirilememekte ve dolayısıyla elde edilecek gelirden mahrum kalmaktadır.

Kamu idaresi cevabında; söz konusu hususun düzeltilmesine ilişkin işlemlere başlanıldığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, Kamu İdaresinin, kredi kartı tahsilatlarının mevzuatta öngörülen azami süre olan 20 gün içinde banka hesaplarına aktarılmasını temin etmesi gerekmektedir.

BULGU 4: Belediye Sınırları İçinde Yer Alan Bazı İşyerlerine İlişkin Çevre Temizlik Vergisinin Tahakkuk Ettirilmemesi

İdare tarafından bazı işyerlerine ilişkin çevre temizlik vergisinin tahakkuk ettirilmemesi suretiyle gelir kaybına neden olduğu görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu’nun “Çevre Temizlik Vergisi” başlıklı mükerrer 44’üncü maddesinde; belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan ve belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, iş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binaların çevre temizlik vergisine tabi olduğu, iş yerleri ve diğer şekilde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisinin maddede belirtilen tarife göre alınacağı, bu verginin belediyelerce binaların tarifiedeki derecelere intibak ettirilmesi üzerine her yılın Ocak ayında yıllık tutarı itibarıyla tahakkuk etmiş sayılacağı, tahakkuk eden bu verginin her yıl emlak vergisinin taksit sürelerinde ödeneceği, bu maddede yer alan tutarların her yıl yeniden değerlendirilme oranında artırılacağı ve bu tutarların belirlenmesinde, vergi tutarlarının yüzde beşini aşmayan kesirlerin dikkate alınmayacağı hüküm altına alınmıştır.

Bu bağlamda, bahsi geçen maddenin beşinci fıkrasında yer verilen ve her yıl Tebliğler ile güncellenen tarife dikkate alınarak işyerleri ve diğer şekillerde kullanılan binalar için çevre temizlik vergisi tarh edilmelidir. Tarh edilecek verginin hesabında ise işyerleri için tarifiede bulundukları grup ve belediye meclislerince belirlenen dereceye tekabül eden tutarın esas alınması gerekmektedir.

Yapılan incelemede; idareden iş yeri açma ve çalışma ruhsatı bulunan iş yerlerine ait bir liste talep edilmiş bu kapsamda, iş yeri açma ve çalışma ruhsatına sahip olmasına rağmen, çevre temizlik vergisi beyanında bulunmayan iş yerlerinin mevcut olduğu tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, belediyenin verdiği iş yeri açma ve çalışma ruhsatlarına ilişkin tahakkuk işlemlerinin gerçekleştirildiği belirtilmiş olsa da; bahse konu tahakkuk işlemleriyle ilgili bilgi ve belgelere rapor cevabı ve ekleri arasında yer verilmemiştir.

Sonuç olarak, Çevre Temizlik vergisi mükellefiyetine ilişkin denetim, yoklama ve tespitlerin düzenli yapılmaması İdarenin gelir kaybına uğramasına sebebiyet vermekte olup Çevre Temizlik vergisi mükellefi işyerlerinin tespiti ve söz konusu verginin alınması konusunda gerekli çalışmaların yapılması gerekmektedir.

BULGU 5: Ulusal Bayram Gününde Faaliyet Gösteren İşyerlerinden Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsat Harcı Alınmaması

Belediyenin kendi sorumluluk alanı içerisinde ulusal bayram günlerinde faaliyet gösteren işyerleri bulunmasına rağmen bu işyerlerinden Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsat Harcının tahsil edilmediği görülmüştür.

2429 sayılı Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanun'un 1'inci maddesinde; 29 Ekim gününün Ulusal Bayram olduğu ve bu bayramın 28 Ekim günü saat 13.00'te başlayıp 29 Ekim gününü içerdiği belirtilmiştir.

01.07.2017 tarih ve 30111 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 7033 sayılı Sanayinin Geliştirilmesi ve Üretimin Desteklenmesi Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 1'inci maddesiyle; 02.01.1924 tarihli ve 394 sayılı Hafta Tatili Hakkında Kanun yürürlükten kaldırılmış, 12'nci maddesiyle de 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 58'inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "Hafta tatili ve ulusal" ibaresi "Ulusal" şeklinde değiştirilmiştir.

Söz konusu madde metninde değişiklik yapılmadan önce "*Hafta tatili ulusal bayram günlerinde çalışmaları belediyelerce izne bağlı işyerlerine ruhsat verilmesi, Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcına tabidir.*" şeklinde iken bahse konu değişiklikle birlikte hafta tatili ibaresi metinden çıkarılmış ve "*Ulusal bayram günlerinde çalışmaları belediyelerce izne bağlı işyerlerine ruhsat verilmesi, Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcına tabidir.*" şeklinde değiştirilmiştir. Yapılan değişiklik sonrasında işyerlerince hafta tatili ve genel tatil günlerinde çalışılması durumunda Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcına tabi olunmayacak, ancak ulusal bayram günlerinde çalışılması halinde ise söz konusu harca tabi olmaya devam edilecektir. 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "Mükellef" başlıklı 59'uncu maddesinde; Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcının mükellefinin kendisine çalışma ruhsatı verilen gerçek veya tüzel kişiler olduğu belirtilmiştir.

Yapılan incelemede; Belediyenin sorumluluk alanında bulunup ulusal bayram günlerinde faaliyet gösteren herhangi bir işyerine tatil günlerinde çalışma ruhsatı verilmediği tespit edilmiş olup, Belediye tarafından söz konusu günlerde faaliyette bulunan işyerleri için gerekli ruhsatlandırma işlemlerinin yapılmaması söz konusu harcın tahsilatının yapılamamasına ve belediyenin gelir kaybına uğramasına sebep olmuştur.

İdare tarafından, gerekli işlemlerin bulguda belirtilen şekilde mevzuata uygun olarak yerine getirileceği belirtilmiştir.

Belediyenin sorumluluk alanı içinde söz konusu günlerde faaliyet gösteren işyerlerinin tespiti yapılarak bu harcın tahsilinin sağlanması ve İdarenin gelir kaybına uğratılmaması gerekmektedir.

BULGU 6: Pazar Yerinde Aynı Kişiyi İki'den Fazla Yer Verilmesi

Aynı pazar yerinde bir kişiyi iki'den fazla satış yeri verildiği tespit edilmiştir.

26.03.2010 tarih ve 27533 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak 01.01.2012 tarihinde yürürlüğe giren 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'a istinaden 12.07.2012 gün ve 28351 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Pazar Yerleri Hakkında Yönetmelik’in;

“Satış yerlerinin işletilmesi” başlıklı 11’inci maddesinin üçüncü fıkrasında; aynı pazar yerinde, bir kişiyi doğrudan ya da dolaylı olarak en fazla iki satış yeri verilebileceği,

“Geçiş hükümleri” başlıklı geçici 1’inci maddesinin dokuzuncu fıkrasında ise, pazar yerlerinin işletim yetkisinin kısmen veya tamamen devrini içeren metinler ile mevcut pazar yerlerindeki satış yerlerinin işletilme usulleri, 31/12/2014 tarihine kadar ilgili gerçek veya tüzel kişilerin de hakları gözetilerek belediyelerce bu Yönetmeliğe uygun hale getirileceği ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede; Göl Mahallesi Pazaryerinde bir zincir markete ait 10 adet pazar yeri ve bir kişiyi ait 3 adet pazar yerinin olduğu anlaşılmıştır.

İdare tarafından, gerekli işlemlerin bulguda belirtilen şekilde mevzuata uygun olarak yerine getirileceği belirtilmiştir.

Aynı pazar yerinde bir kişi veya firmaya iki'den fazla satış yeri verilmesi mümkün olmadığından, söz konusu kişi ve firmaların durumunun Yönetmeliğe uygun hale getirilmesi gerekmektedir.

BULGU 7: Taşınmaz Cins Tashihlerinin Yapılmaması

İdarenin mülkiyetinde bulunan bir kısım taşınmazın mevcut kullanım şekli ile tapu kayıtları birbirine uygun olmadığı halde ilgili taşınmazların cins tashihlerinin yapılmadığı görülmüştür.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik’in “Tanımlar” başlıklı 4’üncü maddesinde cins tashihinin; binalar, arazi ve arsalar ile yer altı ve yer üstü düzenlerinin mevcut kullanım şekilleri ile tapu kayıtlarının farklılık göstermesi durumunda tapu kayıtlarının mevcut kullanım şekli dikkate alınarak düzeltilmesi işlemini ifade ettiği belirtilmiştir.

Yönetmelik'in "Cins tashihlerinin yapılması" başlıklı 10'uncu maddesinde ise; kamu idarelerinin mülkiyetlerinde, yönetimlerinde veya kullanımlarında bulunan taşınmazların mevcut kullanım şekli ile tapu kaydının birbirine uygun olmaması durumunda, taşınmazların mevcut kullanım şekli ile kayıtlara alınacağı ve idarelerin cins tashihiinin yapılması için gerekli işlemleri gerçekleştireceği ifade edilmiştir.

Ancak, İdare taşınmazları ve tapu kayıtları üzerinde yapılan inceleme neticesinde mevcut kullanım şekilleri ile tapu kayıtları farklılık gösteren taşınmazlara ilişkin cins tashihi işlemlerinin yapılmadığı tespit edilmiştir.

İdare tarafından, gerekli işlemlerin bulguda belirtilen şekilde mevzuata uygun olarak yerine getirileceği belirtilmiştir.

Sonuç olarak yukarıda belirtilen hüküm gereği, taşınmazların cins tashihi işlemlerinin gerçekleştirilmesi suretiyle taşınmazların mevcut kullanım şekilleri ile tapu kayıtları arasındaki uyumsuzluğun giderilmesi gerekmektedir.

BULGU 8: Belediye Taşınmazlarının Kiralanması İhalelerinde Muhammen Bedel Tespitlerine İlişkin Hatalı Uygulamaların Olması

Belediye mülkiyetinde bulunan ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine göre kiralanın yerlere ilişkin muhammen kira bedellerinin tespitine dair dayanakların ihale dosyalarında yer almadığı görülmüştür.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun "Kapsam" başlıklı 1'inci maddesine göre belediyelerin, mülkiyetlerinde bulunan taşınmazların ve diğer gelir getirici unsurların kiraya verilmesinde, bu Kanun'un hükümlerine tabi olduğu belirtilmiştir.

Söz konusu Kanun'un "Tahmin edilen bedelin tespiti" başlıklı 9'uncu maddesinde ise; tahmin edilen bedelin idarelerce tespit edileceği veya ettirileceği, işin özelliğine göre gerektiğinde bu bedel veya bu bedelin hesabında kullanılacak fiyatların belediye, ticaret odası, sanayi odası, borsa gibi kuruluşlardan veya bilirkişilerden soruşturulacağı ve sonucunda belirlenen tahmin bedelinin, dayanaklarının da eklendiği bir hesap tutanağında gösterilerek ihale dosyası arasında saklanacağı düzenlenmiştir.

Yine aynı Kanun'un 28'inci maddesinde, uygun bedel, tahmin edilen bedelden aşağı olmamak üzere "teklif edilen bedellerin en yükseği" olarak ifade edilmiştir.

Buna göre belediyelerin, gelir getirici bir niteliğe sahip olan taşınmaz ve hakların ihale edilmesinden önce, gayrimenkullerinin kira değerini mevzuata uygun şekilde tahmin ederek tespit etmeleri gerekmektedir. 2886 sayılı Kanun hükümlerine uygun şekilde, ihalenin, tespit edilen muhammen bedelin altında olmayacak şekilde, en yüksek bedelli teklif sahibine verilmesi gerekmektedir. Nitekim 5018 sayılı Kanun’a göre bir kamu kaynağı olan gelirlerin elde edilmesinde görevli ve yetkili olanlar, bu kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden ve kullanılmasından sorumludur.

Yapılan incelemede; Belediyeye ait taşınmazların kiralanmasında işlemlerin mevzuatın öngördüğü şekilde yapılmadığı, muhammen kira bedellerinin tespitine ilişkin dayanakların ihale dosyalarında yer almadan belirlenmiş olduğu görülmüştür. Muhammen kira bedellerinin tespitine ilişkin dayanaklarının ihale dosyalarında yer almaması, kira bedelinin tespitine ilişkin doğru bir yöntem izlenip izlenmediği konusunda belirsizlik yaratmaktadır.

İdare tarafından, gerekli işlemlerin bulguda belirtilen şekilde mevzuata uygun olarak yerine getirileceği belirtilmiştir.

Bu itibarla, kira bedellerinin uzman kuruluşlardan veya bilirkişilerden yararlanılarak rayiçlere uygun olarak tespit edilmesi ve bunun dayanaklarının da eklendiği bir hesap tutanağının düzenlenmesi gerekmektedir.

BULGU 9: Belediye Tarafından Kiraya Verilen Bazı Taşınmazların Yapı Ruhsatının Bulunmaması

Belediyenin kiraya verdiği taşınmazlardan bazılarının yapı ruhsatı olmaksızın kullanıldığı görülmüştür.

3194 sayılı İmar Kanunu’nun “Tanımlar” başlıklı 5’inci maddesine göre yapı; karada ve suda, daimî veya muvakkat, resmi ve hususi yeraltı ve yerüstü inşaatı ile bunların ilave, değişiklik ve tamirlerini içine alan sabit ve müteharrik tesislerdir.

İmar Kanunu’nun 21’inci maddesine göre, bu Kanun kapsamına giren bütün yapılar için, Kanun’da belirtilen istisnalar dışında, belediye veya valiliklerden yapı ruhsatı alınması gerekmektedir. Kanun’un 22’nci maddesinde ruhsatın nasıl alınacağına dair detaylara yer verilmiştir. Buna göre yapı sahipleri veya kanuni vekillerinin, yapı ruhsatı almak için belediye veya valilik bürolarına müracaat etmeleri gerekmektedir. Müracaat dilekçesine sadece tapu,

mimari proje, statik proje, elektrik ve tesisat projeleri, resim ve hesapları, röperli veya ebatlı kroki eklenmesi gereklidir.

Kanun'un 26'ncı maddesinde ise, kamu İdare ve kuruluşlarınca yapılacak veya yaptırılacak yapılar için daha kolay bir süreç getirilmiş, uygulama imar planlarında o maksada tahsis edilmiş ve mülkiyeti belgelenmiş olmak kaydıyla uygulama projesinin ön hazırlık dokümanı niteliğindeki avan proje ile yapı ruhsatı alınabileceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, Belediye tarafından özellikle işyeri, çay ocağı ve büfe şeklinde kiraya verilmiş olan taşınmazlardan bazılarının yapı ruhsatlarının bulunmadığı tespit edilmiştir. Bu kapsamda, kiraya verilmiş bulunan 370 adet taşınmazdan 183 adedinin yapı ruhsatlarının olmadığı anlaşılmıştır.

İdare tarafından, gerekli işlemlerin bulguda belirtilen şekilde mevzuata uygun olarak yerine getirileceği belirtilmiştir.

Bu itibarla, yapı ruhsatı olmadan kullanılan yapılar hakkında "kaçak yapı" olarak işlem yapılması gerektiği dikkate alındığında, bunların ruhsatlandırma işlemlerinin ivedilikle yapılması gerekmektedir.

BULGU 10: Taşınmaz Kira Sözleşmelerinin Noter Tescilli Yapılmaması

Belediyenin 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'na göre ihale yoluyla kiraya verdiği taşınmazlara ait kira sözleşmelerinin noterlikçe tescil edilmediği görülmüştür.

2886 sayılı Kanun'un "Sözleşme yapılmasında müteahhit veya müşterinin görev ve sorumluluğu" başlıklı 57'nci maddesinin birinci fıkrasında, "*Sözleşme yapılması gerekli olan hallerde müteahhit veya müşteri 31 inci maddeye göre onaylanan ihale kararının veya Maliye Bakanlığının vizesi gereken hallerde bu vizenin yapıldığının bildirilmesini izleyen günden itibaren 15 gün içinde geçici teminatı kesin teminata çevirerek noterlikçe tescil edilmiş sözleşmeyi, idareye vermek zorundadır.*" hükmü bulunmaktadır.

Anılan mevzuat uyarınca; onaylanan ihale kararının bildirilmesini izleyen günden itibaren 15 gün içinde ihaleyi kazanan kişinin, noterlikçe tescil edilmiş sözleşmeyi idareye vermesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede; İdare taşınmazlarının kiralınması sonucunda düzenlenen bazı kira sözleşmelerinin İdare ile kiralayan arasında imzalandığı, ancak notere tescil ettirilmediği görülmüştür.

İdare tarafından, gerekli işlemlerin bulguda belirtilen şekilde mevzuata uygun olarak yerine getirileceği belirtilmiştir.

Sonuç olarak; İdare ile kiralayan arasında imzalanan taşınmaz kira sözleşmelerinin notere tescil ettirilmesi gerekmektedir.

BULGU 11: Kiraya Verilen Taşınmazların Kira Sürelerinin İhale Yapılmaksızın Uzatılması

Belediyenin mülkiyetinde bulunan ve kiraya verilen taşınmazlardan sözleşme süreleri dolanların, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'na göre yeniden ihale yapılarak kiraya verilmesi gerekirken, her sene kira sürelerinin uzatıldığı görülmüştür.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 1'inci ve 35'inci maddelerinde, belediyelerin kiraya verme işlemlerini bu Kanun hükümlerine ve sayılan ihale usullerine göre yapacağı belirtilmiştir. Kanun'un "İlkeler" başlıklı 2'nci maddesinde, amacının ihalede açıklık ve rekabetin sağlanması olduğu açıkça ifade edilmiştir. Aynı Kanun'un "Kiralarda sözleşme süresi" başlıklı 64'üncü maddesinde ise kiraya verilecek taşınır ve taşınmaz malların kira sürelerinin 10 yıldan çok olamayacağı belirtilmiştir.

6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 339'uncu maddesinin ikinci fıkrasında, Kamu İdare ve kuruluşlarının, hangi usul ve esaslar içinde olursa olsun yaptıkları bütün kira sözleşmelerine Kanun'un konut ve çatılı işyeri kiralarna ilişkin hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiş; 347'nci maddesinin birinci fıkrasında, 10 yıllık uzama süresi sonunda, bu süreyi izleyen her uzama yılının bitiminden en az üç ay önce bildirimde bulunmak koşuluyla, kiraya verenin herhangi bir sebep göstermeksizin sözleşmeye son verebileceği düzenlenmiştir.

Yapılan incelemede; kira sürelerinin dolmasına rağmen taşınmazları kullanmaya devam eden kiracıların kira sürelerinin her yıl düzenli olarak uzatıldığı tespit edilmiştir. Bu kapsamda, çeşitli niteliklere sahip 279 taşınmazın kira süresinin, ihale yapılmaksızın düzenli olarak 1 yıl sürelerle uzatıldığı görülmüştür.

İdare tarafından, gerekli işlemlerin bulguda belirtilen şekilde mevzuata uygun olarak yerine getirileceği belirtilmiştir.

Bu itibarla, kira süresi on yılı geçen taşınmazlara ilişkin olarak kira süresi uzatılmaksızın mevzuatta belirtilen şekilde ihaleye çıkılması ve bu ihale sonucuna göre yine mevzuatta belirtilen sürelerle uygun olarak kira sözleşmelerinin düzenlenmesi gerekmektedir.

BULGU 12: Bütçe Emanetlerinin Ödenmesinde Mevzuatta Belirtilen Sıraya Uyulmaması

Bütçe giderlerinin gerçekleşmesi sırasında nakit yetersizliğinden dolayı 320-Bütçe Emanetleri Hesabına kaydedilen tutarların ilgililere ödenmesi aşamasında 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen öncelik sırasına uyulmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kanun'un "Ödenemeyen giderler ve bütçeleştirilmiş borçlar" başlıklı 34'üncü maddesinde; *"Kamu idarelerinin nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması halinde giderler, muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ödenir. Ancak, sırasıyla kanunları gereğince diğer kamu idarelerine ödenmesi gereken vergi, resim, harç, prim, fon kesintisi, pay ve benzeri tutarlara, tarifeye bağlı ödemelere, ilama bağlı borçlara, ödenmemesi halinde gecikme cezası veya faiz gibi ek yük getirecek borçlara ve ödenmesi talep edilen emanet hesaplarındaki tutarlara öncelik verilir."*

"Muhasebe hizmeti ve muhasebe yetkilisinin yetki ve sorumlulukları" başlıklı 61'inci maddesinin altıncı fıkrasında; *"Muhasebe yetkilileri, 34'üncü maddenin ikinci fıkrasındaki ödemeye ilişkin hükümler ile bu maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen ödemeye ilişkin kontrol yükümlülüklerinden dolayı sorumludur."*

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 320-Bütçe Emanetleri Hesabının düzenlendiği "Hesaba ilişkin işlemler" başlıklı 249'uncu maddesinde; *"Bütçe emanetine alınan tutarlardan gerek mali yıl içinde, gerekse yılı geçtikten sonra yapılacak ödemeler için muhasebe işlem fişi düzenlenir. Bütçe emanetlerine alınan tutarlar muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ilgililerine ödenir. Tutarın emanete alınması sırasında istihkak sahibine verilen veya istihkak sahibine verilemediği için muhasebe biriminde saklanan muhasebeleştirme belgesinin bir nüshası muhasebe işlem fişine bağlanır. Emanete alınan tutar*

bir defada ödenemediği takdirde, daha sonra yapılacak ödemelere ilişkin fişe, ilk ödemeye ait fişin yevmiye tarih ve numarası yazılır.” hükümlerine yer verilmiştir.

Belirtilen mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere, idarenin nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması nedeniyle alınan mal veya hizmet karşılığı tutarlar 320-Bütçe Emanetleri Hesabına kaydedilir ve ödemeler giderin muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre gerçekleştirilir.

Yapılan incelemede; satıcılara olan borçları gösteren 320-Bütçe Emanetleri Hesabından yapılan ödemelerin, yukarıdaki mevzuat hükümlerine aykırı olarak, muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre yapılmadığı tespit edilmiştir. Bundan dolayı, İdareye mal tedarik eden veya hizmet sunan satıcıların alacaklarını zamanında tahsil edememesi sonucu belediye aleyhine dava açmaları ve bu davalar sonucunda belediyenin dava, vekalet gibi çeşitli masraflara katlanması mümkündür.

İdare tarafından, gerekli işlemlerin bulguda belirtilen şekilde mevzuata uygun olarak yerine getirileceği belirtilmiştir.

Bu itibarla, satıcılara olan borçlar anılan mevzuat gereğince muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ilgililerine ödenmelidir.

BULGU 13: Bir Yıldan Uzun Süreli Alınan Depozito ve Teminatlar İçin İlgili Hesabın Kullanılmaması

Kamu İdaresi tarafından nakden veya mahsuben tahsil edilen ve bir yıldan uzun vadede iade edilecek olan depozito ve teminatlar için 430 Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabının kullanılmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin 330 Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabına ilişkin “Hesabın Niteliği” başlıklı 257’nci maddesinde bu hesabın, mevzuatları gereği belirli olmayan bir vadeyle, vadesiz ve/veya bir yıldan kısa vade ile nakden veya mahsuben tahsil edilen depozito ve teminatların izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir. Aynı Yönetmelik’in 430 Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabına ilişkin “Hesabın Niteliği” başlıklı 320’nci maddesinde ise, bu hesabın mevzuatları gereği nakden veya mahsuben tahsil edilen ve bir yıldan uzun vadede iade edilecek olan depozito ve teminatların izlenmesi için kullanılacağı hüküm altına alınmıştır.

Ayrıca, 23.12.2014 tarih ve 29214 sayılı Resmî Gazete’de yayınlanan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği’nin 5’inci maddesinin (b) fıkrasında tanımlanan “Dönemsellik” ilkesi gereği, kamu idarelerinin faaliyetlerini belirli dönemler itibarıyla raporlamaları ve diğer dönemlerden bağımsız olarak saptamaları esastır.

Anılan mevzuat hükümleri gereğince, belirli olmayan bir vadeyle, vadesiz ve/veya bir yıldan kısa vade ile nakden veya mahsuben tahsil edilen depozito ve teminatların 330 Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabında, bir yıldan uzun vadede iade edilmek üzere nakden veya mahsuben tahsil edilen depozito ve teminatların ise 430 Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabında izlenmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede; alınan depozito ve teminatların vadesine bakılmaksızın 330 Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabına kaydedildiği ve 430 Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabının ise hiç çalıştırılmadığı görülmüştür.

İdare tarafından, gerekli işlemlerin bulguda belirtilen şekilde mevzuata uygun olarak yerine getirileceği belirtilmiştir.

Bu itibarla, idare tarafından dönemsellik ilkesi doğrultusunda, alınan depozito ve teminatların vadesine göre ayrılıp ilgili hesaplara kaydedilmesi gerekmektedir.

BULGU 14: Hurda Niteliğindeki Varlıklara Yönetmelik Hükümlerinin Uygulanmaması ve Muhasebe Hesaplarının Gerçeği Yansıtması

Belediyenin hurdaya ayrılan ya da kullanım olanağını yitiren varlıklarının bulunduğu ve dönem içerisinde hurda satışı yapıldığı halde 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabına dönem içerisinde kayıt yapılmadığı, bazı hurda malzemelerin ise varlık hesaplarıyla ilişkilendirilmeden satıldığı görülmüştür.

Taşınır Mal Yönetmeliği’nin 4’üncü maddesinde hurda malların, ekonomik ömrünü tamamlamış olan veya tamamlamadığı halde teknik ve fiziki nedenlerle alınış amaçları doğrultusunda kullanılması imkânı kalmayan ya da tamiri mümkün veya ekonomik olmayan arızalar nedeniyle kullanılmasında yarar görülmeyerek hizmet dışı bırakılan taşınırlar ile üretim sırasında elde edilen kırıntı, döküntü ve artık parçalar olduğu belirtilmiştir.

Aynı Yönetmelik’in 28’inci maddesinde ise ekonomik ömrün tamamlamış veya kullanımında yarar görülmeyen taşınırların, mevzuatta uygun görülen usullerle kurulacak

komisyon tarafından hurdaya ayrılmasına karar verileceği ve Kayıttan Düşme Teklif ve Onay Tutanağına dayanılarak düzenlenecek Taşınır İşlem Fişiyle kayıtlardan düşüleceği belirtilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabı ile ilgili 224'üncü maddesinde; *"Kullanılma olanaklarını yitiren maddi duran varlıklar kayıtlı değerler üzerinden bu hesaba borç, ilgili maddi duran varlık hesabına alacak; ayrılmış olan amortisman tutarı 299 Birikmiş Amortismanlar Hesabına alacak, 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabına borç kaydedilir"* denilmek suretiyle söz konusu hurda taşınırların muhasebe kayıtlarının nasıl yapılacağı açıklanmıştır.

Yapılan incelemede; 2024 yılı içerisinde Belediyenin harcama birimlerince kullanım olanağını yitirmesi sebebiyle Kayıttan Düşme Teklif ve Onay Tutanağı düzenlenerek hurdaya ayrılan varlıkların 294 hesabına alınmadığı ve devir yevmiyesiyle geçmiş yıllardan da devreden bir hurda kaydı olmadığı tespit edilmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 48'inci maddesinde, kamu idarelerine ait malların edinme, yönetim, kullanma ve elden çıkarma işlemlerinin mevzuatında öngörülen kurallar dâhilinde hizmetin amacına uygun olarak verimlilik ve tutumluluk ilkesine göre yapılacağı belirtilmiştir. Bu ilkelere aykırı eylem ve işlemlerden doğacak zararlardan, malların yönetimi veya kullanılması hususunda yetki verilenlerin, mevzuatın amir hükmü gereği mali ve hukuki sorumluluğu doğacaktır.

294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabının gerçek durumu yansıtmaması, mali tabloların doğruluğunu ve güvenilirliğini etkilediği gibi taşınır mal yönetiminin sağlıklı yürütülmesine de engel olmaktadır.

Kamu idaresi tarafından hurda satışlarının 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında izlenmesi için gerekli işlemlerin yapılacağı ifade edilmiştir.

Hurdaya ayrılan taşınırların kayıtlı değerleri ile ilgili varlık hesaplarından 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabına, bu taşınırlar için ayrılan amortismanların ise 299 Birikmiş Amortismanlar Hesabına aktarılması, hurda mallardan satış ya da diğer yollarla elden çıkartılacaklar ile bu mallara ait amortismanların ise ilgili hesaplardan çıkış yapılmak suretiyle varlık hesaplarıyla ilişkilendirilmesi gerekmektedir.

BULGU 15: Kalkınma Ajansı Paylarının Kamu İdareleri Payları Hesabında İzlenmemesi

Belediye tarafından kalkınma ajansına aktarılan payların 363 Kamu İdareleri Payları Hesabına kayıt yapılmadan doğrudan giderleştirildiği görülmüştür.

5449 sayılı Kalkınma Ajanslarının Hizmetlerine İlişkin Kanunu'na göre, Belediyelerin bir önceki yıl gerçekleşen bütçe gelirleri üzerinden tahsisi mahiyetteki gelir kalemleri hariç olmak üzere binde beş oranında hesaplayacakları payı Haziran ayı sonuna kadar ilgili kalkınma ajansına aktarması gerektiği hüküm altına alınmıştır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 363 Kamu İdareleri Payları Hesabına ilişkin "Hesabın niteliği" başlıklı 276'ncı maddesinde; bu hesabın, bütçe geliri olarak nakden veya mahsuben tahsil edilip, özel kanunları gereğince diğer kurumlara aktarılmak üzere hesaplanan tutarların izlenmesi için kullanılacağı, aynı Yönetmelik'in "Hesabın işleyişi" başlıklı 277'nci maddesinde ise; Bütçe geliri olarak tahsil edilip, özel kanunları gereğince diğer kurumlara aktarılmak üzere hesaplanan tutarların bir taraftan 363 Kamu İdareleri Payları Hesabına alacak, 630 Giderler Hesabına borç kaydedileceği, diğer taraftan 835 Gider Yansıtma Hesabına alacak, 830 Bütçe Giderleri Hesabına borç kaydedileceği belirtilmiştir.

Ayrıca, Mahalli İdareler 2024 Yılı Detaylı Hesap Planı'nın Kamu İdare Payları Hesabı yardımcı hesap kodlarında, kalkınma ajansları payları (363.99.10) ayrı bir yardımcı hesap olarak belirlenmiştir.

Yapılan incelemede; 2024 yılında Belediye tarafından Kalkınma Ajansına aktarılan toplam 571.114,27 TL tutarındaki payın 363 Kamu İdareleri Payları Hesabına kaydedilmeden doğrudan gider olarak kaydedildiği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, gerekli işlemlerin bulguda belirtilen şekilde mevzuata uygun olarak yerine getirileceği belirtilmiştir.

Belediye tarafından kalkınma ajansına aktarılan payların 363 Kamu İdareleri Payları Hesabına kayıt yapılmadan doğrudan giderleştirilmesi sonucunda, İdarenin yıl sonu bilançosunda 363 Kamu İdareleri Payları Hesabı 571.114,27 TL eksik, Faaliyet Sonuçları Tablosunda 630 Giderler Hesabı bu tutar kadar fazla gösterilmek suretiyle hataya neden olunmuştur.

BULGU 16: Doğrudan Teminle Yapılan Alımlarda Hatalı Uygulamalar Bulunması

Doğrudan teminle yapılan alımların EKAP'a kaydedilmediği ve bazı alımların da doğrudan temin yöntemiyle parçalara bölünerek yapıldığı görülmüştür.

A) İhale ile Yapılması Gereken İşlerin Doğrudan Temin Yöntemiyle Parçalara Bölünerek Yapılması

İdarenin yıl boyunca yaptığı bazı işlerin ihale usulü ile yapılması gerekirken doğrudan temin yöntemiyle parçalara bölerek yaptığı görülmüştür.

4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Doğrudan Temin" başlıklı 22'nci maddesinde,

"Aşağıda belirtilen hallerde ihtiyaçların ilan yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın doğrudan temini usulüne başvurulabilir. d) Büyükşehir belediyesi sınırları dahilinde bulunan idarelerin on beş milyar (2024 yılı için bu tutar 622.756 TL olarak belirlenmiştir), diğer idarelerin beş milyar Türk Lirasını (2024 yılı için 207.453 TL olarak belirlenmiştir) aşmayan ihtiyaçları ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve işeye ilişkin alımlar.

Bu maddeye göre yapılacak alımlarda, ihale komisyonu kurma ve 10'uncu maddede sayılan yeterlik kurallarını arama zorunluluğu bulunmaksızın, ihale yetkilisince görevlendirilecek kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılarak ihtiyaçlar temin edilir."

"Temel İlkeler" başlıklı 5'inci maddesinde,

"İdareler, bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludur.

Aralarında kabul edilebilir doğal bir bağlantı olmadığı sürece mal alımı, hizmet alımı ve yapım işleri bir arada ihale edilemez.

Eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işleri kısımlara bölünemez.

Bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulü temel usullerdir. Diğer ihale usulleri Kanunda belirtilen özel hallerde kullanılabilir.” hükümlerine yer verilmiştir.

4734 sayılı Kanun’un 19’uncu maddesine göre açık ihale usulü ile temini gereken ihtiyacın, Kanun’un 22’nci maddesinin (d) bendi için öngörülen parasal sınırların altında kalacak şekilde, adet bazında veya aynı ihale konusu içinde yer alabilecek nitelikteki mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinin, kalemlere veya gruplara bölünmek suretiyle aynı Kanun’un 22’nci maddesinin (d) bendine göre temini, 4734 sayılı Kanun’un temel ilkelerine aykırılık teşkil etmektedir.

Yapılan incelemede; Belediye tarafından 2024 yılında gerçekleştirilen araç kiralama, elektrik malzemesi alımları, bazı makine teçhizat alımlarının, bazı yapım işleri ile bakım onarım hizmetlerinin Kamu İhale Kanunu’nda belirtilen ihale usulleri ile alınması gerekirken, kısımlara bölünerek Kanun’da özel alım usulü olarak belirtilen doğrudan temin yöntemi ile gerçekleştirildiği tespit edilmiştir.

İdare tarafından, gerekli işlemlerin bulguda belirtilen şekilde mevzuata uygun olarak yerine getirileceği belirtilmiştir.

Bu itibarla, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanması ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamak amacıyla aynı nitelikte olan ve bütünlük sağlayan alımların, 4734 sayılı Kanun’da yer alan temel ihale usulleriyle gerçekleştirmesi ve doğrudan temin yönteminin Kanun’da belirtilen şartlara uygun olarak kullanılması gerekmektedir.

B) Doğrudan Temin Alımlarının EKAP’a Kaydedilmemesi

Parasal limitler dahilinde doğrudan temin yöntemi ile gerçekleştirilen satın alma işlemlerinin EKAP’a bildirilmediği görülmüştür.

11.07.2023 tarihli ve 32245 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Doğrudan Temin Yöntemiyle Yapılacak Alımlara İlişkin Tebliğ’in “Doğrudan temin kaydının yapılması” başlıklı 5’inci maddesinde,

“(1) Alımlar, idareler tarafından EKAP’a kaydedilerek doğrudan temin kayıt numarası oluşturulur.

(2) e-fiyat teklifi alınmak suretiyle yapılacak alımlarda, alım konusuna ve/veya alıma teklif verecek gerçek veya tüzel kişilere ilişkin belirli kriter ve/veya teknik özelliklerin aranması durumunda, bu kriter ve/veya teknik özelliklerin yer aldığı şartname ve benzeri belgeler ile sözleşme imzalanacak alımlarda bunlara ilaveten sözleşme tasarısının da kayıt işlemi esnasında EKAP'a yüklenmesi gerekir.”

denilmektedir.

Yapılan incelemede; parasal limitler dahilinde doğrudan temin yöntemi ile gerçekleştirilen satın alma işlemlerine ilişkin bilgilerin EKAP'a kaydedilmediği tespit edilmiştir.

İdare tarafından, gerekli işlemlerin bulguda belirtilen şekilde mevzuata uygun olarak yerine getirileceği belirtilmiştir.

Bu itibarla, doğrudan teminle yapılan alımların EKAP'a kaydedilmesi gerekmektedir.

BULGU 17: Yapım İşlerine İlişkin Sigortalarda Risk Kalemlerine Ait Muafiyet Oranlarının Yüksek Belirlenmesi

İdareye ait bazı yapım işlerinde, yüklenici tarafından yaptırılan inşaat sigortasında (bütün riskler) bazı risk kalemlerine %2'den fazla muafiyet uygulandığı tespit edilmiştir.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin "İş ve işyerlerinin korunması ve sigortalanması" başlıklı 9'uncu maddesinde; yüklenicinin çeşitli risklere karşı yaptıracığı inşaat sigortası (bütün riskler) poliçelerinde tüm riskler için uygulanabilecek muafiyet oranının azami %2, deprem, sel, su baskını, toprak kayması ve terör riskleri için uygulanabilecek koasürans oranının ise azami %20 olacağı hüküm altına alınmıştır. Söz konusu mevzuat hükmü çerçevesinde; muafiyet açısından uygulanabilecek azami oranın %2 olması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, İdare tarafından ihale edilen yapım işlerine ilişkin yüklenicilerin yaptırdığı inşaat sigortası (bütün riskler) kapsamında yer alan bazı risk kalemlerinde muafiyet oranının %2'den fazla belirlendiği görülmüştür.

Sigorta poliçesinde muafiyet oranlarının mevzuatta yer alan orandan yüksek belirlenmesi yüklenicinin nihai sorumluluğunu değiştirmemekle birlikte; olası risklerin vuku bulması durumunda sigorta şirketlerinin zarar üstlenimlerini azaltmakta, yüklenicinin risk maliyetine katlanma yükümlülüğünü arttırmaktadır. Diğer taraftan poliçelerde genel teamül

olarak belirtilen oranlarda muafiyetler konulması yüklenicinin olası risklere katlanma maliyetlerini arttırarak idarenin de işi zamanında veya daha düşük maliyetli olarak tamamlaması yükümlülüğüne engel olabilecektir.

İdare tarafından, gerekli işlemlerin bulguda belirtilen şekilde mevzuata uygun olarak yerine getirileceği belirtilmiştir.

Netice olarak ihalelerde yasal etkinliğin göz önünde tutularak muafiyet oranlarının azami %2 oranına çekilmesi ve olası risklerin maliyet üstlenimlerine karşı ihtiyatlı olunması gerekmektedir.

BULGU 18: İdare Tarafından Yabancı Menşeli Araç Kiralanması

İdare tarafından ilgili mevzuat kapsamında yasak olmasına rağmen doğrudan temin yöntemiyle gerçekleştirilen araç kiralama hizmet alımı işinde yabancı menşeli binek araçların temin edildiği tespit edilmiştir.

237 sayılı Taşıt Kanunu’nun “Kanunun şümulü” başlıklı 1’nci maddesinde, belediyelerin bu Kanun hükümlerine tabi olduğu hüküm altına alınmış, “Kurumların edinebilecekleri taşıtlar” başlıklı 7’nci maddesinin birinci fıkrasında, kurumların taşıt ihtiyaçlarını hizmet alımı suretiyle karşılamalarının esas olduğu, kullanılacak taşıtların, muayyen ve standart tipte, lüks ve gösterişten uzak, memleket yollarına elverişli ucuz ve ekonomik olanlarından temin olunmasının gerektiği ifade edilmiştir.

Aynı Kanun’un 12’nci maddesinin ikinci fıkrasının (f) bendinde ise, “Hizmet alımı suretiyle edinilecek taşıtların cinsi, adedi, yaşı, hangi hizmetlerde kullanılacağı, kaynağı, yabancı menşeli olup olmayacağı ve diğer hususlar için gerekli esas ve usûller Cumhurbaşkanınca saptanır.” hükmü yer almıştır. 02.07.2018 tarihli ve 703 sayılı KHK’nin 180’inci maddesiyle, bu fıkra da yer alan “Bakanlar Kurulunca” ibaresi “Cumhurbaşkanınca” şeklinde değiştirilmiştir.

Bu kapsamda, Bakanlar Kurulu tarafından 17.03.2006 tarihinde 2006/10193 sayılı Karar ile “Hizmet Alımı Suretiyle Taşıt Edinilmesine İlişkin Esas ve Usuller” kabul edilmiştir. Söz konusu Esas ve Usuller’in “Genel esaslar” başlıklı 6’ncı maddesinde, hizmet alımı suretiyle yabancı menşeli binek ve station wagon cinsi taşıt edinilmesinin 237 sayılı Kanun’un 10’uncu maddesinin beşinci fıkrasında öngörülen makam ve hizmetler ile sınırlı olacağı belirtilmiştir.

237 sayılı Kanun'un 10'uncu maddesi 2014 yılında kabul edilen 6519 sayılı Kanun'la "Bu Kanun kapsamında edinilecek taşıtların menşei, silindir hacimleri ve diğer niteliklerini belirlemeye ve sınırlamalar getirmeye Cumhurbaşkanı (Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi öncesi "Bakanlar Kurulu" ifadesi yer almaktaydı) yetkilidir." şeklinde değiştirilmiştir. Böylece Cumhurbaşkanı (değişiklikten önce Bakanlar Kurulu) gerektiğinde taşıtların menşeinin yanı sıra diğer özellikleri hakkında da sınırlamalar getirmeye yetkilendirilmiştir. Bu çerçevede, Bakanlar Kurulu tarafından 2014/6425 sayılı Karar'ın ekinde 237 Sayılı Taşıt Kanunu Kapsamında Edinilecek Taşıtların Menşei, Silindir Hacimleri ve Diğer Niteliklerinin Belirlenmesine Dair Karar kabul edilmiştir.

Söz konusu Karar'a göre 237 sayılı Kanun'a ekli (1) sayılı Cetvelde yer alan makamlar, (2) sayılı cetvelde yer alan makamlar (son iki sırası hariç), güvenlik önlemleri (zırhlı) araçlar, koruma altına alınanlarla ilgili yönetmelik hükümlerine göre tahsis olunan araçlar ve idarelerin yurtdışı teşkilatları için edinilen araçlar, yabancı menşeli binek veya station-wagon cinsi taşıt edinilebilmektedir. Bu sayılanların dışında kalan makam veya hizmetler için hibe dâhil her ne suretle olursa olsun yabancı menşeli araç veya station-wagon cinsi taşıt temin edilmesi mevzuat hükümlerine aykırılık teşkil edecektir. Ayrıca, yerli muhteva oranı %50'nin altında kalan taşıtlar yabancı menşeli sayılmaktadır.

Cumhurbaşkanlığının 17.05.2024 tarih ve 32549 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2024/7 sayılı Tasarruf Tedbirleri Genelgesi'nde; kamu kurum ve kuruluşlarının taşıt edinimlerinin ihtiyaç analizine dayandırılacağı, ilgili mevzuatında belirtilen makam ve hizmetler hariç olmak üzere hibe dâhil her ne suretle olursa olsun yabancı menşeli taşıt edinilmeyeceği, 237 sayılı Taşıt Kanunu uyarınca izin verilenler hariç hiçbir makama arazi binek gibi taşıtlar ile yabancı menşeli taşıtın makam aracı olarak tahsis edilmeyeceği belirtilmektedir.

Yabancı menşeli araç temin edilebilecek makamlar ile hizmetlere ilişkin yukarıda yer verilen düzenlemeler dışında herhangi bir düzenleme yapılmamış olup belediyeler yabancı menşeli binek araç edinebilecekler arasında yer almamıştır. Diğer bir ifade ile Kanun'a ekli mezkûr cetvellerde belediye teşkilatı içerisinde yer alan herhangi bir makam için veya belediye hizmetleri için yabancı menşeli binek veya station-wagon cinsi araç temin edilebileceğine dair bir ibare bulunmamaktadır.

Yapılan incelemede; belediye hizmetlerinde kullanılan ve doğrudan temin yöntemi ile kiralanan 2 adet binek aracın yukarıda ifade edilen mevzuat hükümlerine aykırı olarak yabancı menşeli olduğu görülmüştür.

Kamu idaresi bulguya katıldığını belirtmiş olup söz konusu hususun düzeltilmesine ilişkin işlemlere başlanıldığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, İdare tarafından hibe dâhil her ne suretle olursa olsun yabancı menşeli araç temin edilmemesi, araç edinimlerinin mevzuat hükümlerine uygun olarak yapılması gerekmektedir.

BULGU 19: Kurumun Bilişim Sistemi ve Yönetim Politikasının Standartlara Uygun Olmaması

Kurumun bilişim sistemi ve yönetim politikasının standartlara uygun olmaması nedeniyle bilgi güvenliğinde eksiklikler olduğu tespit edilmiştir.

5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 11'inci maddesinde, üst yöneticilerin, sorumlulukları altındaki kaynakların etkili, ekonomik ve verimli şekilde elde edilmesi ve kullanımını sağlamaktan, kayıp ve kötüye kullanımının önlenmesinden, malî yönetim ve kontrol sisteminin işleyişinden sorumlu olduğu ifade edilmektedir.

2006/38 sayılı Yüksek Planlama Kurulu Kararı'yla onaylanan ve 28/07/2006 tarihli ve 26242 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bilgi Toplumu Stratejisi Belgesi'nde stratejik öncelikler arasında yer alan bilgi güvenliğinin ülke genelinde ve kamu kurumlarında bilgi sistemleri ile elektronik iletişim ve ağ bağlantılarında güvenliğin sağlanması ve sürdürülmesi için gerekli organizasyonel düzenlemelerin gerçekleştirileceğinden bahsedilmektedir.

26.12.2007 tarih ve 26738 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği'nin “3. Kontrol Faaliyetleri Standartları Bölümü-Standart: 12” de, bilişim sisteminin nasıl olacağı konusunda standartlar ve genel şartlar belirlenmiştir.

6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ile Kişisel Verilerin Silinmesi, Yok Edilmesi veya Anonim Hale Getirilmesi Hakkında Yönetmelik'te, kişisel verilerin işlenmesi, saklanması ve imhası hakkında hükümler bulunmaktadır.

5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun'da internet ortamında işlenen suçlarla mücadeleye ilişkin esas ve usuller düzenlenmiştir.

Siber Olaylara Müdahale Ekiplerinin Kuruluş, Görev ve Çalışmalarına Dair Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ'de, kurum bünyesinde kurulması istenen Siber Olaylara Müdahale Ekibi'nin kuruluş, görev ve çalışmalarına ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir.

Kamu Hizmetlerinin Sunumunda Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik'in 4'üncü maddesinde, idarenin yapmakla görevli olduğu hizmetleri e-Devlet Kapısı'na entegre edeceği ifade edilmektedir.

Uluslararası Standartlar Teşkilatı (ISO) 27001 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi Standardı, bilgi güvenliğine dair risklerin belirlenmesi ve yönetilmesi için kural ve esasları içermektedir. ISO 27002 ise bilgi güvenliği yönetim sistemi kurulumu sırasında izlenebilecek iyi uygulamalar ve öneriler içeren bir bilgi güvenliği standardıdır.

Bilgi ve iletişim sistemlerinde bulunan güvenlik zafiyetleri, bu sistemlerin hizmet dışı kalmasına veya kötüye kullanılmasına, can/mal kaybına, büyük ölçekli ekonomik zarara, kamu düzeninin bozulmasına veya ulusal güvenliğin ihlaline neden olabilecektir.

Kurumun bilişim sistemi incelendiğinde;

-Belediye hizmetlerinin, e-Devlet Kapısı'na entegre edilmediği,

-ISO 27001 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi sertifikasının alınmadığı,

-Bilişim sistemi, bilgi güvenliği, acil durum değişiklikleri yönetimi, yedekleme, bilişim personelinin istihdamı, eğitimi vs konularda kurumun yazılı bir düzenlemesinin olmadığı, Bilişim Stratejik Planı'nın olmadığı,

-5651 sayılı Kanun uyarınca tutulması gereken yer sağlayıcı ve toplu internet sağlayıcı kayıtlarının olmadığı,

-6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'na ve Kişisel Verilerin Silinmesi Yönetmeliği'ne uygun şekilde kişisel verilerin işlenmesi, saklanması ve imhası hükümlerinin uygulanmadığı,

-Bilişim sistemi güvenliği (tehditler) konusunda personele yazılı bir bilgi verilmediği,

-Bilgi güvenliğine ilişkin eğitim faaliyetlerinin yapılmadığı,

-Kurum Risk Listesi'nin düzenlenmediği,

-Risk değerlendirilmesi ile görevli bir birimin olmadığı,

-Bilgi Güvenliği Sorumlusu'nun atanmadığı,

-Bilişim sistemine zarar verebilecek muhtemel risklerin düzenli olarak gözden geçirilmediği (düzenli aralıklarla açıklık analizi ve sızma testi yaptırılmadığı),

-Yetkisiz erişimler hakkında düzenli olarak üst yöneticiye bilgi verilmediği,

-Bilişim sisteminin, bağımsız firmalarca incelenmediği,

Sistem odasıyla ilgili olarak;

-Sistem odasında jeneratör, klima, otomatik yangın söndürme sistemi, duman/nem algılayıcı, iklimlendirme sisteminin olmadığı,

-Kapısının PVC olduğu, elektronik kilit sisteminin ve cihazları koruyan anti-statik döşemenin olmadığı, sunucuların (kabinin) depreme karşı duvara veya tabana sabitlenmediği,

-Sistem yedeğinin aynı binada olduğu,

-Yedekten geri dönüş testlerinin yapılmadığı,

-Deprem gibi olağanüstü durumlarda sistemin kesintisiz çalışmasını sağlayan, Felaket Kurtarma Merkezinin ve felaket kurtarma planı (iş süreklilik planı)nın olmadığı,

Şifre belirlenmesiyle ilgili olarak;

-Şifrelerin belirli aralıklarla değiştirilmesini zorunlu kılan düzenlemelerin olmadığı,

-Belirli sayıda başarısız şifre denemesinden sonra sistemin, o şifrenin kullanımını devre dışı bırakmadığı,

-Sisteme girişte, başarısız şifrelerde sınır olmadığı,

-Kullanıcı şifrelerinin, şifre dosyalarında kodlanarak korunmadığı,

tespit edilmiştir.

İdare tarafından, gerekli işlemlerin bulguda belirtilen şekilde mevzuata uygun olarak yerine getirileceği belirtilmiştir.

Bu itibarla, idarenin bilişim sistemi ve yönetim politikasının, sistemin kötüye kullanılmasını önlemek, belediye hizmetlerinde aksama yaşanmamasını sağlamak, idarenin ekonomik zarara uğramasını engellemek ve kişisel verilerin korunmasını temin etmek amacıyla yukarıda belirtilen standartlara uygun hale getirilmesi gerekmektedir.

BULGU 20: İç Kontrol Sisteminin Oluşturulmaması

Kamu idaresinde iç kontrol yapılanmasının mevcut olmadığı görülmüştür.

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından 31.12.2005 tarihli ve 26040-3. mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan ve 01.01.2006 da yürürlüğe giren İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'ın "İç Kontrol Standartları" başlıklı 5'inci maddesinde; *"İç kontrol standartları, merkezi uyumlaştırma görevi çerçevesinde Maliye Bakanlığı tarafından belirlenir ve yayımlanır. İdareler, malî ve malî olmayan tüm işlemlerinde bu standartlara uymakla ve gereğini yerine getirmekle yükümlüdür. Kanuna ve iç kontrol standartlarına aykırı olmamak koşuluyla, idarelerce görev alanları çerçevesinde her türlü yöntem, süreç ve özellikli işlemlere ilişkin standartlar belirlenebilir."* hükmü yer almaktadır.

Bahsedilen hüküm gereği Hazine ve Maliye Bakanlığı, kamu idarelerinde iç kontrol sisteminin oluşturulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi amacıyla gerekli standart ve temel şartları belirlemiş ve "Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği" adı altında 26.12.2007 tarih ve 26738 sayılı Resmi Gazete'de yayınlamıştır.

Buna göre Kamu İdaresinin, "Kamu İç Kontrol Standartlarına" uyumlu bir iç kontrol sistemi oluşturmak üzere; yapması gereken çalışmaları belirlemesi, bu çalışmalar için eylem planını oluşturması, gerekli prosedür ve düzenlemeleri hazırlayarak söz konusu çalışmalarını en geç 31.12.2008 tarihine kadar tamamlaması gerekirdi.

Yapılan incelemede; 2024 yılı sonu itibariyle idarece iç kontrol sisteminin oluşturulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi konusunda gerekli çalışmaların yapılmadığı anlaşılmıştır. Ayrıca, 02.12.2013 tarih ve 10775 sayılı Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü genelgesi gereğince, 31.12.2014 tarihine kadar hazırlanması gereken iç kontrole ilişkin eylem planının da hazırlanmadığı görülmüştür.

İdare tarafından, gerekli işlemlerin bulguda belirtilen şekilde mevzuata uygun olarak yerine getirileceği belirtilmiştir.

Sonuç olarak, yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri çerçevesinde, Vezirköprü Belediyesi bünyesinde kapsamlı bir iç kontrol sisteminin oluşturulmasının sağlanması gerekmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>